

Xəbər
Müharibə kimi
it dişləməsi
xəbərləri -
"parçaladı,
yaraladı..."
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 aprel 2019-cu il Cümə № 89 (7259) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakının atom bombası olan daha bir müttəfiqi- Çin...

Ekspertlər Çinlə ölkəmizin iqtisadi-siyasi əlaqələrinin möhkəmlənməsini şərh etdi

yazısı səh.3-də

Prezident bəzi məmurlardan narazıdır

yazısı səh.6-də

Azərbaycan diplomatiyası: müdafiədən hücum keçmək zamanı

yazısı səh.7-də

Səməd Seyidovun "parlament yenilənməlidir" fikrinə reaksiyalar

yazısı səh.5-də

İranla birgə layihələrin taleyi sual altında

yazısı səh.3-də

Moskvadakı təhlükəsizlik konfransında Qərbdə güc nümayişi

yazısı səh.9-də

Bakının iki ölkə ilə hərbi təlimləri-balanslı siyasət, yoxsa...

yazısı səh.12-də

Rus neftindən imtina Lukaşenkoyu devirə bilər

yazısı səh.9-də

İŞİD-in bir çox ölkələrdə "filialı" var

yazısı səh.12-də

"Formula 1" həyəcanı başladı

yazısı səh.13-də

Dünyanı idarə edən liderlərin ilk peşəsi-İlginc dosye

yazısı səh.15-də

Azərbaycanda beyin mərkəzlərini necə qurmalı...

yazısı səh.11-də

TÜRKİYƏ VƏ AZƏRBAYCAN ƏLEYHİNƏ ERMƏNİ- PKK İTTİFAQI - "İZLƏR" YENƏ MOSKVAYA APARIR

PKK terror təşkilatı qardaş ölkəyə qarşı "erməni taboru" yaratdı, mərasimə Azərbaycanda qətlialmlar törətmiş ASALA başkəşənləri də qatıldı; Paşinyan isə Moskvanın istəyi ilə Suriyaya erməni kontingenti göndərməsinə haqq qazandırdı - səbəb...

yazısı səh.8-də

Eldar Mahmudovun "qara kassası" milyon dolları ölkədən belə çıxarıb - təfərrüat

Şübhə yoxdur ki, Vüqar Mahmudov bütün bunları sabiq nazirin göstərişi və razılığı əsasında gerçəkləşdirib

yazısı səh.6-də

Vahid Əhmədov:
"Heç vaxt o yolla Qarabağa getmərim"

yazısı səh.4-də

Elman Nəsirov

Müxalifətin Aİ ilə saziş şərtlərinə YAP-çı deputatdan sərt reaksiya

yazısı səh.5-də

Eldar Əzizov Bakıdakı bağça korrupsiyasına qarşı

yazısı səh.11-də

Şəhid Fərrux Məmmədov dəfn edildi

Ordumuzun qar uçuşuna düşərək həlak olan hərbi qulluqçusu, Daşkəsən rayon sakini şəhid Məmmədov Fərrux Fərman oğlunun nəşi yaşadığı Daşkəsən şəhərinə gətirilib. Daşkəsən şəhərində dəfn mərasimi keçirilib.

Modern.az xəbər verir ki, dəfn mərasimində Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev və bütün rayon ictimaiyyəti, rayon ziyalları, hüquq-mühafizə orqanları, Müdafiə Nazirliyinin zabiti polkovnik-leytenant Rasim Manafov, şəhidin xidmət etdiyi hərbi hissənin komandiri, zabitlər, əsgər yoldaşları, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, minlərlə rayon sakini və KİV nümayəndələri iştirak edib.

In Putinə qılınc bağışladı, o da sikkə...

Şimali Koreya lideri Kim Çen İn Vladivostokdakı görüşdən sonra Rusiya prezidenti Vladimir Putinə qılınc hədiyyə edib. Russian.rt.com portalının məlumatına görə, Kim Çen hədiyyənin təqdimatına mərasimində Putini dəstəklədiyini bildirdi.

"Bu hədiyyəni mən sizin üçün hazırlamışam. Qılınc gücün təcəssümüdür. Bu, onu göstərir ki, mənim qəlbim və xalqımızın qəlbini siz dəstəkləyir", - o əlavə edib.

Putin KXDR liderinə təşəkkürünü bildirib və əvəzində ona sikkə hədiyyə edib, çünki rus ənənələrinə görə, bıçaq hədiyyə etmək pis əlamətdir.

20 yaşlı gənc özünü asaraq intihar etdi

Biləsuvarıda 20 yaşlı oğlan canına qəsd edib. "Report" xəbər verir ki, rayonun Səmədabad kəndində İ.Əhədov özünü yaşadığı evin həyətidə asaraq intihar edib. İntiharın səbəbləri araşdırılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşım Mərkəzinin baş ofisi ilə: (012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz. Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

"Mən o günə qalmışam ki..?"

Sabiq deputat Hüseyn Abdullayev məhkəmədə yenə ifadə verdi

Bakı Hərbi Məhkəməsində 2018-ci ilin aprel ayında Türkiyədə saxlanılaraq Azərbaycana təhvil verilən, qanunsuz sahibkarlıq, dələduzluq, hədə-qorxu ilə tələb etmə və vergidən yayınma kimi əməllərdə ittiham olunan sabiq deputat Hüseyn Abdullayev aprel 25-də keçirilən məhkəmədə ifadə verib.

O, elan olunmuş ittihamlarla özünü təqsirli bilmədiyini deyib: "Deyin görək metal, pul məsələləri ilə bağlı ittihamlar haradan gəlir, səbəb nədir? Yazılıb ki, guya 2000-2018-ci illər ərzində metal biznesi ilə məşğul olmuşam, qazanc əldə edib vergidən yayınmışam. Hamısı əsassızdır. Mən metal biznesi ilə 1991-1998-ci illərdə məşğul olmuşam. Ən çox mal ixrac edən biznesmenlərdən biri mən idim".

H.Abdullayev ifadəsində ölkənin ilk milyonçularından biri olduğunu söyləyib. Sabiq deputat həmçinin ifadəsində hədə-qorxu ilə kimdənə pul tələb etmədiyini deyib: "Hansı imkanlara sahib olduğumu qeyd etdim. Sizcə, belə bir adam kimdənə hədə-qorxu ilə 3 min manat tələb edərdi? Mən o günə qalmışam? Mənim anamın və atamın adına olan mülklərin qanunsuz yollarla əldə edilmiş pullarla alındığı yazılıb. Axı bu qədər ədalətsizlik, haqsızlıq, belə bir bəbirçillik olmaz".

H.Abdullayev ifadəsində İsveçrə və Almaniya özünü və anasının adına bank hesabları olduğunu deyib. Həmin pulları isə qanuni yollarla qazandığını söyləyib: "Bu mənim alın tərimdir. Vergini vaxtılı-vaxtında ödəmişəm. Mənə ilk ittiham Nəriman Nərimanovun heykəlinin yanındakı başibəlalı binaya görə verilib. 2005-ci ildə deputat seçildiyim üçün qanun mənə bizneslə məşğul olmağa icazə verirdi. Buna görə də biznesimi anamın və atamın adına keçirdim. Bu işi onlar davam etdirdilər. O ərəfədə isə cəmi bir bina tikdilər. Həmin binanın bütün ödənişləri edilib, vergilər ödənilib. Anam o tikintiyə görə 1,8 milyon manat vergi ödəyib. Amma 2013-cü ildə mənə buna görə cinayət işi başlandı, vergini ödəmədiyim deyildi".

H.Abdullayev 2013-cü ildə Almaniya siyasi sığınacaq aldığı deyib: "Mənə qarşı olan qanunsuz təzyiqlərdən sonra sığınacaq istədim. Almaniya hökuməti də sağ olsun ki, ədalətli araşdırma aparıb razılıq verdi. Buradakı adamların çoxu məni ya deputat, ya da bəzi mahnıların bəstəkarı kimi tanıyır. Vaxtilə dəstək verdim, kömək etdiyim insanlar bunları unudular. Buna görə təəssüflənmirəm. Hamının nəzərinə çatdırmaq istəyirəm ki, mən bütün gəncliyimi dövlətçiliyimizə qurban vermişəm. Mənə olan təzyiqlərin nəticəsi olaraq atamı itirdim, əmlaklarım zəbt edildi. Bütün bunları Allah götürməz. Məhkəmənin ədalətinə inanıram" - sabiq deputat ifadəsində göstərib.

Paşinyan ABŞ rəhbərliyindən gileylandı

"Ermənistanı ABŞ hakimiyyətini mənim kimi heç bir hökumət tənqid etməyib".

Virtualaz.org bildirir ki, bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan "Nezavissimaya qazeta"-nın icmalçısı Yuri Simonyanın "Suriyaya hərbi humanitar yardımın aparılması ilə bağlı Vaşinqton tərəfindən Ermənistanın keçmiş hakimiyyəti indiki iqtidar qədər açıq şəkildə heç vaxt tənqid edilməyib. Siz ABŞ-la münasibətləri necə tarazlaşdırmağı planlaşdırırsınız?" sualına cavab olaraq deyib.

N.Paşinyanın sözlərinə görə, Ermənistan regional və beynəlxalq münasibətlərdən əlahiddə şəkildə mövcud ola bilməz.

Tağıyevin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı müsabiqə elan olundu

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti və Heydər Əliyev Fondu Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı açıq heykəltəraşlıq müsabiqəsi elan edib.

Modern.az xəbər verir ki, heykəlin "İçərişəhər" metro stansiyası yaxınlığındakı meydançada (İstiqlaliyyət küçəsi) ucaldılmasına nəzərdə tutulur.

Ərizə və eskizlərin təqdim edilməsi üçün son tarix 30 iyundur.

Bakıda yataqxanalardakı yanğının qarşısını almaq üçün komissiya yaradıldı

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində Bakıda məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı yataqxanalarda yanğın hadisələrinin qarşısının alınması ilə bağlı komissiya yaradılıb.

Bu barədə "Trend"-ə açıqlamasında komitə sədri Rövşən Rzayev deyib.

Onun sözlərinə görə, komissiya bununla bağlı araşdırmalar aparır: "Gələcəkdə bununla bağlı atacağımız addımlar müəyyən olunub. Yaxın günlərdə Nazirlər Kabinetinə müraciət edəcəyik ki, bununla bağlı dövlət vəsaiti ayrılsın. Vəsait ayrıldıqdan sonra Bakı şəhərində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı bütün yataqxanalarda elektrik naqilləri yenilənəcək, köhnə və qarışıq çəkilən xətlər təmizlənəcək. Təxminən 1 və ya 2 həftə ərzində prosese başlanacaq".

Müdafiə naziri döyüş atışlı təlim məşqlərini izlədi

Azərbaycan Ordusunun 2019-cu ilin döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq təlim mərkəzlərinin poliqonlarında bütün qoşun növlərinin cəlb edilməsi ilə keçirilən təlim-məşq prosesi davam edir.

Nazirlikdən verilən məlumata görə, Z.Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti cəbhəboyu zonaya yaxın ərazidə yerləşən poliqonlardan birində olublar.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi burada müxtəlif bölmələrin iştirakı ilə keçirilən döyüş atışlı təlim məşqlərini izləyib.

Qabiliyyət imtahanlarında nə dəyişib?

"Qabiliyyət imtahanlarının şərtlərində edilən dəyişikliklər xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara qəbulda müsabiqə vəziyyətinin yüksəldilməsinə, yəni öz ərizələrində həmin ixtisasları göstərənlərin sayının artmasına müsbət təsir göstərəcək".

Virtualaz.org bildirir ki, bunu Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə "Xüsusi qabiliyyət imtahanları" jurnalına yazdığı ön sözlərdə qeyd edib.

O bildirib ki, bu, seçimin keyfiyyətinin artmasının ən mühüm amildir: "Nəzərə almaq lazımdır ki, daha layiqli, daha bilikli və daha istedadlıların seçilməsi yalnız müsabiqə vəziyyəti yüksək, seçim imkanları geniş olduğu halda mümkündür".

M.Abbaszadə vurğulayıb ki, xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara tələbə seçimi ali təhsil müəssisələrinin qəbul işinin tərkib hissəsidir: "Dövlət İmtahan Mərkəzi bu ixtisasları seçən abituriyentlərə səmərəli elmi-metodik kömək göstərilməsini, qabiliyyət imtahanlarının keçirilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır. Abituriyent həm V ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanında (cari ilin məzunları isə buraxılış imtahanında) iştirak edərek həmən qrupa aid xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların müsabiqəsində, həm də I, II, III, və ya IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanında iştirak edərek həmən qrupa daxil olan ixtisasların müsabiqəsində eyni vaxtda iştirak edə bilərlər".

Qeyd edək ki, DİM 2019/2020-ci tədris ili üçün keçiriləcək qabiliyyət imtahanlarının müsabiqə şərtlərində bəzi dəyişikliklər edib.

Azərbaycan prezidentinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Çinə rəsmi səfəri davam edir. Aprelin 25-də prezident İlham Əliyev Pekində "Huawei" şirkətinin sədri Lian Xua ilə görüşüb.

Görüş zamanı şirkət sədri 15 ildən çoxdur Azərbaycanda uğurla fəaliyyət göstərdiklərini bildirdi. Prezident isə Azərbaycanla "Huawei" arasında xüsusilə İKT sahəsində ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar baxımından əməkdaşlığın perspektivli olduğunu qeyd edib.

İ.Əliyev həmçinin "China National Electric Engineering" şirkətinin prezidenti Cao Huy ilə görüşüb. Cao Huy aprelin 24-də Pekində Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında şin zavodunun tikintisi ilə əlaqədar niyyət protokolu imzaladığını qeyd edib. Sənaye sahəsinə çoxlu sərmayenin yatırılacağını bildirdi. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında xüsusi vergi rejimlərinin tətbiq edildiyini, bunun isə xarici sərmayədarlar üçün daha cəlbedici olduğunu deyən

İ.Əliyev həmçinin "China National Electric Engineering" şirkətinin nüvəli rezident kimi Kimya Sənaye Parkında öz müəssisəsini yaratmasını yüksək qiymətləndirib, bu müəssisənin Azərbaycanın ixrac imkanlarını artıracağını bildirdi.

Azərbaycan prezidentinin Pekində "China Poly Group" korporasiyasının sədri Su Nianşa ilə də görüşüb.

Su Nianşa rəhbərlik etdiyi şirkətin Azərbaycanla bir sıra sahələrdə əməkdaşlıq qurduğunu və ölkəmizdə fəaliyyətlərini genişləndirməkdə maraqlı olduqlarını söyləyib.

Prezident isə Azərbaycanda sənaye müəssisələrinin yaradılması, kənd təsərrüfatı, İKT, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanların olduğunu qeyd edib. Son illərdə turizm sektorunda böyük inkişafın və artımın müşahidə edildiyini deyən

dövlət başçısı viza rejimi-

nda mövqeyə sahiblənmək uğrunda ciddi mübarizə aparıb. Bu dövrdə Çində onlarla ABŞ müəssisələri açılıb. Bir müddət öncə Çinin dövlət rəhbəri Avropaya səfər etdi, Almaniyaya, Fransa, İtaliyada oldu, çoxsaylı və böyük həcmli iqtisadi sazişlər imzaladı. Yəni Avropa da çalışır ki, Çin bazarından pay götürsün. Bu baxımdan, Azərbaycanın da dünyanın ikinci ən böyük iqtisadiyyatına malik olan ölkənin bazarına hədəflənməsi çox təbi-

nəqliyyat-tranzit marşrutuna ciddi maraq yaranıb. Düzdür, Çin öz məhsullarının əsas hissəsini quru yolla - Qazaxıstan və Rusiya üzərindən, həmçinin dəniz yolu ilə Avropaya göndərir. Lakin bu, heç də alternativ marşrutun olmasını istisna etmir. Nəzərə alıqda ki, Azərbaycan üzərindən keçən marşrut digərlərinə nisbətən daha qısadır, bu zaman Çinin marağının əsaslı olduğunu görürük. Bu marağın reallaşması Azərbaycanın Ələt dəniz limanı

da hamısı neft sektorudur. Hətta Azərbaycan kimi kiçik ölkənin Çinə yatırdığı investisiya bundan iki dəfədən də yuxarıdır. Azərbaycan investisiyalarının, texnologiyaların cəlb baxımından Çinin potensialından yararlanmaq üçün xeyli müddət əvvəl fəaliyyətlərə başlamalı idi. Amma gec də olsa, bunun başlanması və inkişaf etdirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Təsəvvür edin ki, dünən (aprelin 24-də - red.) bağlanan investisiya

Bakının atom bombası olan daha bir müttəfiqi - Çin..

Ekspertlər Çinlə ölkəmizin iqtisadi-siyasi əlaqələrinin möhkəmlənməsini şərh etdi

nin sadələşdirilməsi və elektron vizanın tətbiqi sayəsində Çindən ölkəmizə turist axınının sürətləndiyini bildirib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın nüvə dövləti Çinlə arasında ticarət dövriyyəsi sürətlə artmaqdadır. Hazırda bu dövriyyənin həcmi 1,3 milyard dollar təşkil edir. Bunun 1 milyard 190 milyon dolları Çindən idxalın payıdır. Çindən Azərbaycana məhsul ixracı 40 faiz artıb. Azərbaycan hökuməti Çinə ciddi ixrac potensialı olan bazar kimi yanaşır. Xüsusilə Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının Çinə ixracının genişləndirilməsinə çalışılır. Bu məqsədlə Çində ticarət nümayəndəliyi, Urumçi, Luco və Şanxayda ticarət evləri açılıb. Azərbaycan Çinin müxtəlif bölgələrinə ticarət missiyaları təşkil edir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Çindən turist cəlbinə də diqqəti artırır. Belə ki, Azərbaycan Çin vətəndaşları üçün

sadələşdirilmiş viza proseduru tətbiq edir. Vizanı Azərbaycanın beynəlxalq hava limanlarında əldə etmək olar. Azərbaycanla səfər edən Çin turistlərinin sayında 53 faiz artım var.

İndiyədək Azərbaycandan Çin iqtisadiyyatına qoyulan investisiyaların həcmi 1,7 milyard dollar təşkil edir. Çin isə Azərbaycanın neft sektoruna 800 milyon dollar investisiya yatırır.

Çinlə iqtisadi-siyasi əlaqələrin genişləndirilməsi Azərbaycan üçün hansı üstünlüklər yaradır? Bu genişlənmənin ölkəmiz üçün yaratdığı perspektivləri dəyərləndirən politoloq, "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirir ki, müasir dünyada bütün dövlətlər Çin bazarı uğrunda mübarizə aparırlar:

"Hətta bu gün Çinlə ticarət müharibəsi aparın ABŞ da Trampdan əvvəlki prezidentlərin dövründə Çin baza-

dır. Azərbaycanın ilyarım əvvəl işə düşən Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xəttinin nəzərdə tutulan həcmdə yüklənməsi üçün Çindən Avropaya daşınan mallara böyük ehtiyacı var. Bu malların cəmi 5 faizinin Azərbaycanın da daxil olduğu marşrutla daşınması ölkəmiz üçün böyük iqtisadi fayda gətirə bilər. Yeni Azərbaycanın regional tranzit qovşağına çevrilməsi demək olar. Eyni zamanda biz Çin investisiyalarının da iqtisadiyyatımıza cəlbində maraqlıyıq".

Politoloq bildirir ki, bir neçə ay əvvələdək Çin Azərbaycanın nəqliyyat dəhlizlərindən istifadə məsələsində bir qədər ehtiyatlı mövqə sərgiləyib: "Lakin iki gün əvvəl Çin sədrinin prezident İlham Əliyevlə görüşdə Azərbaycanı Avrasiya regionunda özlərinin əsas tərəfdaşlarından biri adlandırması göstərir ki, bu mövqedə ciddi dəyişiklik var. Hiss olunur ki, Çində Azərbaycan üzərindən keçən

və Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xəttinin tamamilə yüklənməsi demək olacaq. Bu isə həm Azərbaycanda yeni iş yerlərinin, iqtisadi gəlirlərin artması, həm də ölkəmizin bölgədə rolunun güclənməsinə gətirəcək".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun fikrincə, Azərbaycan Çin bazarına yönəlik siyasətindəki aktivləşmədə bir qədər gecikib: "Bu proses xeyli əvvəldən başlamalıydı. Azərbaycan öz iqtisadiyyatına xarici investisiyaların cəlbini istiqamətində çoxsaylı fəaliyyətlər həyata keçirib. Çin investisiya, təcrübə və bazarları baxımından bu mənada böyük potensial olan ölkədir. Çin öz məhsullarını Azərbaycanda istehsal edib Avropaya daha rahat və daha az xərclə çatdırıb. Bu kontekstdən yanaşsaq, mövcud vəziyyət o qədər də ürəkəçən deyil. Çünki indiyədək Çindən Azərbaycana 800 milyon dollar investisiya yatırılıb ki, bunun

siya müqavilələrinin dəyəri 823 milyon dollar təşkil edir və bu məbləğ Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna yönələcək".

Ekspert hesab edir ki, bundan sonra Çinlə Azərbaycan arasında iqtisadi əlaqələrin daha da genişlənməsi gözlənilir: "Bu genişlənmə Azərbaycanın iqtisadiyyatı diversifikasiya etməsi üçün böyük imkanlar açacaq. Çinlə münasibətlərin genişlənməsinə Azərbaycan üçün yalnız tranzit ölkə olaraq rolunun artması nöqtəyi-nəzərdən baxmaq lazım deyil. Tranzit imkanları bu münasibətlərin yalnız bir detalı ola bilər. Azərbaycan Çinlə əlaqələrdən investisiya cəlbini, müasir texnologiyaların inkişafı, yerli istehsalın qurulması baxımından yararlanmağa çalışmalıdır. Bu isə ölkədə xarici investisiyaların cəlbini üçün əlverişli mühitin yaradılmasını, azad rəqabətin formalaşdırılmasını zəruri edir".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

İranla birgə layihələrin taleyi sual altında

Fikrət Yusifov: "İran əksər beynəlxalq layihələri durdurmaq zorunda qalacaq"

Amerikanın İrana qarşı tətbiq etdiyi sanksiyaları durmadan sərtləşdirməsi, son olaraq, 8 ölkəyə rəsmi Tehrana neft satmaqla bağlı etdiyi güzəştə aradan qaldırması cənub qonşumuzun layihələrinin taleyi barədə suallar yaradıb. Xüsusilə Azərbaycanla İran arasındakı layihələrin taleyinin necə olacağı ciddi müzakirə edilir.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov layihələrin təhlükə altında qalacağını real sayır: "İrana neftinin səkkiz ölkəyə satışına bu ilin may ayının 1-dən Amerika Birləşmiş Ştatlarının tətbiq etməyə hazırladığı sanksiya iki ölkə arasında vəziyyətin son həddə qədər gərginləşməsi ilə nəticələndi. Neft ölkəsi olan İran artıq buna qədərki sanksiyalar məngənəsində hədsiz ağır bir iqtisadi və maliyyə durumuna düşüb. Səkkiz ölkəyə sanksiyaların tətbiqi isə bu vəziyyətdə olan İrana daha ciddi bir zərbənin vurulması demək olacaq. İran buna mütləq cavab verəcək. Çox güman ki, bu cavabın İran üçün ən məqbul variantı

Fikrət Yusifov

da Hörmüz boğazını bağlamaqla ABŞ və Avropanı təhdid etmək olacaq. Bu vəziyyət daha çox hərbi münaqişəyə aparın bir yoldur. Belə olarsa, İran əksər beynəlxalq layihələri durdurmaq zorunda qalacaq. Əslində müharibə vəziyyətində

olan bir ölkədə birgə layihələrin hamısı müəyyən təhlükələrlə üzləşə bilər - bu, tam məntiqli bir haldır və qonşu ölkə kimi Azərbaycan da burada istisna olmayacaq".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev hesab edir ki, ABŞ-in mövqeyindən çox şey asılı olacaq: "İranın Qərblə, xüsusilə ABŞ-la münasibətlərinin gərgin qalması region ölkələrinə hər zaman problem yarada biləcək faktordur. Bu problemlər iqtisadi münasibətlərdə özünü göstərə bilər. Eyni zamanda proses qaynar fazaya keçərsə, region ölkələri bunun fəsadlarını özündə hiss edəcək. Amma görüldüyü kimi, məsələnin həlli digər dövlətlərdən yox, məhz iki dövlət arasında ola biləcək razılıqdan asılı olacaq. Bu razılıq olma-

yana qədər İranla iqtisadi layihələrdə iştirak etmək istəyən dövlətlərin vəziyyəti də yaxşı olmayacaq. Amma bir məsələ də var ki, əgər ABŞ birmənalı şəkildə həmin layihələrin həyata keçməsinə istəməyəcək, o zaman bütün vasitələrlə ona mane olacaq. Yox, əgər bu layihələr onun planlarına mane olmayacaqsa, onları görməzlikdən gələcək, yaxud növbəti hədəflərlə kifayətlənəcək. Biz belə təcrübəni yaşamışıq. Bir çox Qərb şirkətləri sanksiyalara rəğmən müxtəlif vaxtlarda İrandan neft və neft məhsulları alıb-verişi həyata keçiriblər. Amma sonradan onların hamısı bu əlaqəyə görə problemlə üzləşməyib. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın İranla həyata keçirmək istədiyi layihələr də bu qəbildəndir. Amma görünən

odur ki, İranla bağlı məsələ əvvəlki illərə baxanda daha da aktuallaşıb və Ağ Ev bu istiqamətdə hədəflərinə tezliklə çatmağı qərara alıb. Bu yolda onlara mane olacaq istənilən əngəli aradan qaldırmağa çalışacaqlar. Söhbət məhz İranla iqtisadi əməkdaşlıqda marağı olan dövlətlərdən gedir. Lakin bu o demək deyil ki, həmin dövlətlər dərhal hədəfə alınacaqlar. Düşünürəm ki, hər zaman olduğu kimi ABŞ ilk növbədə İranla iş birliyində olan dövlətlərdən onların marağını təmin etmək şərtlə bu istəklərini təxirə salmağı istəyəcək. Bu yol effekt verməyincə isə fərqli təzyiqlər ediləcək. Mən hələ bilmirəm ki, Azərbaycanın İranla nəzərdə tutulan layihələrinin ABŞ-in İran siyasətinə hər hansı təsiri olacaq ya yox. Bizlə bağlı olacaq mövqə bundan asılı olacaq. Amma düşünürəm ki, Azərbaycan hökuməti bilib-bilə ABŞ-la münasibətləri gərginləşdirəcək iqtisadi layihələri həyata keçirməyi planlaşdırır. Yəqin ki, bu risklər nəzərə alınır".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü, deputat Vahid Əhmədov "Yeni Müsavat"a geniş müsahibə verib.

- Vahid bəy, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanması nəzərdə tutulan saziş günün əsas müzakirə mövzularından biridir. Bu sazişin önəmi barədə nə deyə bilərsiniz?

- Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq saziş Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında müəyyən dönüşlərə səbəb ola bilər. Çünki Azərbaycan Avropaya inteqrasiya edən bir dövlətdir, ölkəmizin Avropa dövlətləri ilə çox yaxşı münasibətləri var. Ona görə də belə bir sazişin imzalanması çox vacibdir. Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında ilk saziş 1996-cı ildə imzalanmış, 1999-cu ildə ratifikasiya olunmuşdu. Ondan keçən müddət ərzində çoxlu dəyişikliklər baş verib. Yeni sazişin üzərində isə çoxdan idi ki, iş gedirdi. İctimai müzakirələrdə də bu sazişlə əlaqədar müəyyən fikirlər səsləndirilir. Xarici işlər naziri də bildirdi ki, bu yaxınlarda sazişlə əlaqədar məsələlərin 90 faizi faktiki olaraq həll olunub, qalan məsələlər də öz həllini tapacaq. Bu saziş çox həssas bir siyasi sənəddir. Ona görə də bununla bağlı debatların, müzakirələrin aparılmasını normal qəbul edirik.

- Sazişdə bəzi prinsiplər məsələlər barədə iddialar var. Xüsusilə də ərazi bütövlüyü-mütlə bağlı müddəanın sənədə əksini tapmaması mümkündürmü?

- Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bütün görüşlərində, beynəlxalq təşkilatların tribunalardakı çıxışlarında, yaxud hansısa sənədin imzalanması zamanı hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün ilk növbədə nəzərə alınmasını qeyd edir. Ona görə mən arxayınam ki, Avropa İttifaqı ilə sazişdə də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı müddəa əksini tapacaq və heç bir problem yaranmayacaq. Əgər ərazi bütövlüyümüzlə bağlı müddəa olmasa, bu sazişin heç bir tarixi əhəmiyyəti olmayacaq. İkinci ən ciddi məsələlərdən biri Azərbaycanla Avropa arasında olan ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, viza rejiminin sadələşdirilməsi kimi hallardır ki, bunlar da Azərbaycan xalqı və dövləti üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edir.

- Rəsmi məlumata görə, sənədin razılaşdırılması başa çatmaq üzrədir və imzalanması üçün ciddi maneə yoxdur. Bəs siz hansısa sürprizlər gözləyirsinizmi?

- Fikir verirsinizsə, son vaxtlar istər qonşularımız olsun, istər digər dövlətlər bu sazişin imzalanmasına böyük diqqət yetirirlər. Hətta buna maneə olmaq istəyən müəyyən qüvvələr var. Xüsusilə Ermənistan, əlbəttə, istəməzdi ki, bu sazişdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü əksini tapsın, Avropa ilə Azərbaycan arasında viza rejimi müəyyən qədər yumşaldılsın, ya ləğv edilsin, o cümlədən ticarət əlaqələri genişləndirilsin. Əlbəttə, bu sazişin imzalanmasında Azərbaycanın Ümumdünya Ticarət Təşkilatına daxil olması prinsipləri də yəqin ki, nəzərdə tutulacaq. Bu da bizim üçün çox önəmlidir. Çünki bu təşkilata daxil olanda Azərbaycan müəyyən

"Heç vaxt o yolla Qarabağa getmərim"

Vahid Əhmədov: "Ola bilər ki, bir sıra dövlətlər bu sazişin əleyhinə olsunlar"

üstünlüklər əldə etməlidir ki, 3-5 il müddətdə ölkənin iqtisadi həyatında ciddi problemlər olmasın. Ümumiyyətlə, mən belə hesab edirəm ki, bizim bu sazişi imzalamağımız çox vacibdir. Ola bilər ki, bir sıra dövlətlər bu sazişin əleyhinə olsunlar, amma hökumətimiz, dövlət başçımız israrlıdır. Ona görə də hesab edirəm ki, yaxın vaxtlarda, təxminən may ayında biz bu sazişin imzalanmasının şahidi olaçağıq.

- Yuxarıdakı sual əbəs yerə sizə ünvanlamadım. Adətən Gürcüstan və Ukrayna nümunələri yada salınır. Azərbaycanla bağlı hansısa təhlükəli planlar işə salına bilərmi?

- Əlbəttə, Gürcüstan və Ukraynada baş verən hadisələr ola bilər ki, Avropa İttifaqı ilə birbaşa əlaqələrin genişlənməsi ilə əlaqədar idi. Hər iki ölkə faktiki olaraq Avropaya inteqrasiya edən dövlətlərdir. Bu ölkələrlə Avropa İttifaqı arasında viza rejimi tamamilə ləğv olunub. Burada da təxminən 28 dövlət var ki, onlarla çox sıx əlaqələrə malikdirlər. Mən gözləmirəm ki, Azərbaycan üçün hansısa bir sürpriz hazırlansın. Çünki bu sazişin imzalanma ərəfəsində Azərbaycanın dövlət başçısı və xarici işlər naziri bununla əlaqədar kifayət qədər məlumat veriblər. Ona görə də hesab edirəm ki, bu sazişin imzalanması normal səviyyədə, heç bir xarici təzyiqlər olmadan baş tutacaq. İkincisi də, bu sazişin ictimai müzakirəyə çıxarılması, onun əhali tərəfindən müsbət qəbul olunması bir daha göstərir ki, bu saziş bizim dövlətimiz üçün çox vacibdir.

- Vahid bəy, təklif gəlsə, Ermənistanı gədersiniz?

- Vallah, mən o barədə fikirləşməmişəm. Amma nə qədər ki, Azərbaycan torpaqları Ermənistanın işğalı altındadır, mənəm o ölkəyə getmək fikrim yoxdur. - Bəs Qarabağa necə?

- Qarabağ Azərbaycan ərazisidir. Əgər rəsmi müraciətlər olarsa, ora gedib şəraitlə tanış olmaq mümkündür. Mətbuatdan aldığım məlumata görə, ermənilər işğal zonasında vandalizm aktını həyata keçirirlər, bizim tarixi abidələrimizi məhv edirlər, oraya kənar qüvvələri yerləşdirirlər. Dağlıq Qarabağ ərazisi faktiki olaraq narkotrafikə çevrilib. Bu kimi məsələləri araşdırmaq üçün olar. Bu yaxınlarda Ermənistanın müdafiə naziri ağılına gələnə danışıq, iddia etdi ki, Azərbaycanın digər ərazilərini də işğal edə bilər. Danışıqlar çox uzandı, bunlar da hamısı təhdid və təzyiqlər formasındadır. Lakin Azərbaycan 90-cı illərin Azərbaycanı deyil, püxtələşmiş, yetişmiş, dünyada kifayət qədər mövqeyi olan bir dövlətdir. Ona görə də mən hesab edirəm ki, Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri onsuz da gec-tez düzələcək. Bunu Ermənistan dövləti və erməni xalqı nə qədər tez başa düşsə, nə qədər tez torpaqlarımızdan çıxarlarsa və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olunarsa, bu, ermənilər üçün daha yaxşı olar. Çünki o halda onlar bizim müəlliflik etdiyimiz və iştirakçısı olduğumuz beynəlxalq layihələrdən kənarda qalmazlar. Qarabağa o halda gedərim ki, gedib orada müəyyən araşdırmalar apara bilim.

- Qarabağa haradan getmək istərdiniz?

- Yalnız Azərbaycan ərazisindən, Füzulidən, Ağdamdan... Xankəndi daxil, bütün o ərazilər bizə məxsusdur. Mən heç vaxt o yolla - Ermənistan yolu ilə Qarabağa getmərim, belə bir fikrim də yoxdur! Onsuz da gec-tez bu münacişə öz həllini tapacaq. Azərbaycan dövləti, hökuməti çalışır ki, məsələni sülh yolu ilə həll etsin. Amma mən buna inanmıram. Çünki tarixdə belə hal olmayıb ki, müharibə ilə alınan torpaqlar sülh

qaytarılsın. Yalnız bu yaxınlarda Tramp İsrailə əlaqədar sənəd imzaladı ki, filan əraziləri İsrailin ərazisi kimi tanıyıram. Ermənistan görməlidir ki, Azərbaycan qüdrətli dövlətdir, onun güclü ordusu var və istənilən vaxt öz torpaqlarını azad edə bilər, ondan sonra hansısa sazişi imzalamaq olar.

- Deməli, siz də savaşa tərəfdarsınız...

- Ümumiyyətlə, müharibə dayanmayıb axı. Mütəmadi şəkildə ermənilər bizim mövqələrimizə, dinc sakinlərimizə atəş

saşlara getmək olar. Biz parlamentdə dəfələrlə bununla bağlı məsələ qaldırışıq, mətbuatda sözüümüzdə demişik. Bu güzəştlər limitin artırılması ilə bağlı da ola bilər. Özü də biz demirik ki, bütün əhali üçün tətbiq olunsun. Xüsusilə aztəminatlı əhali üçün güzəştə getmək olar, hansılar ki, ödəmək imkanları yoxdur. Bölgələrdən də çoxlu şikayətlər var. Rayonda qəbulda olanda da insanlar bu məsələ ilə bağlı müraciətlər edirlər. Son iclasda Fazil Mustafa da təklif etdi ki, limit iki dəfə artırılsın. İndi hökumət oturmaqdır, ölçüb-biçməlidir, hesablama aparmalıdır. Mən belə hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı güzəştlərə getməyə ehtiyac var. Hazırda cənab prezident çox ciddi sosial layihələr, iqtisadi islahatlar həyata keçirir. Düzdür, tənqidi ya-

sadə vətəndaşlar arasında bir-bəbə təmaslar yaradılır. Bu addımlar isə Avropa İttifaqına üzvlük qədər vacib məsələlərdir. Həm də Azərbaycanın beynəlxalq reyting agentliklərində reytinginin yüksəldilməsi, həm də ölkəmizə investisiya axını üçün çox vacibdir. Bəziləri aparılan islahatların üzərinə kölgə salmaq istəyir. Deyirlər ki, guya bu islahatlar hansısa təzyiqlər altında həyata keçirilir. Amma mən açıq deyim, məsələ, bank sisteminin sağlamlaşdırılması ilə əlaqədar bəzilər 2017-ci ilin axırından çox ciddi məşğul idik. Devalvasiyadan sonra bu məsələlərlə əlaqədar müəyyən təkliflərimiz var idi, Mərkəzi Bank, Palata rəhbərliyi ilə görüşlər keçirdik, müzakirələr aparırdıq, nəhayət, belə bir qərar qəbul olundu. Yeni bu məsələ qəfildən baş vermədi. Odur ki, bu addımların təzyiqlər nəticəsində atıldığı iddiaları ilə razılaşmıram. İndi bizim Əli müəllimlə bir yerdə başqa təkliflərimiz də var. Yəqin ki, yaxın vaxtlarda onları hazırlayıb dövlət başçısına müraciət edəcəyik.

- Sırr deyilsə, təklifləriniz nə barədədir?

- Bank sistemi ilə əlaqədar təkliflərdir. İki devalvasiyadan sonra yalnız fiziki şəxslər deyil, hüquqi şəxslərin də ciddi problemləri yaranıb. Bir sıra şirkətlərin, kredit alan təşkilatların iqtisadi vəziyyəti gərginləşib, dövlətdən asılı vəziyyətə düşüblər. Bundan əlavə, ölkədə bir sıra müəssisələrin tikilməsi ilə əlaqədar təkliflərimiz var.

- Parlament seçkiləri ilə bağlı yeni məlumat nədən ibarətdir?

"Əhalinin həyat səviyyəsini nəzərə alaraq limitlə bağlı müəyyən güzəştlərə getmək olar"

açır, insanlar həlak olur. Ona görə də aprel döyüşlərində bizim qazandığımız uğur davamlı olmalıdır və Azərbaycan öz torpaqlarını istənilən yolla azad etməlidir. Ermənistanın işğalı nəticəsində Azərbaycana vurulan maddi ziyanın həcmi 900 milyard dollara yaxındır. Mən bu məsələnin Beynəlxalq Məhkəmədə müzakirəsinin tərəfdarıyam. Gec-tez bu, baş verəcək. Çünki ermənilər bizim ərazilərimizdən öz torpaqları kimi istifadə edirlər, yeraltı, yerüstü sərvətlərimizi talayırlar. Artıq bu məsələləri Beynəlxalq Məhkəmə müstəvisinə çıxartmaq lazımdır.

- Vahid bəy, Milli Məclisdə növbəti dəfə qaza tətbiq olunan limitin artırılması, yaxud ləğvi ilə bağlı məsələ qaldırıldı. Əhalinin çox böyük hissəsini maraqlandıran və narahat edən bu məsələ ilə bağlı hökumət hansısa addımlar ata bilər?

- İndiki şəraitdə Azərbaycan qaz və elektrik enerjisi, neft ixrac edən bir dövlətdir. Ona görə də mən hesab edirəm ki, əhalinin həyat səviyyəsini nəzərə alaraq limitlə bağlı müəyyən gü-

yaş qabaq demişəm və bunun üzərində işləməyə ciddi ehtiyac var.

- Vaxtilə sizin Əli Məsimli ilə birgə bank kreditləri barədə təkliflərimiz olmuşdu. Bu il prezident problemlə kreditlərlə bağlı çox mühüm bir sərəncam imzaladı. Bəlkə əhalinin çox böyük hissəsini maraqlandıran məsələlərin, o cümlədən limitin ləğvi, uşaq pulunun bərpası ilə bağlı təkliflər hazırlayıb dövlət başçısına təqdim edəsiniz. Bu haqda düşünürsünüz mü?

- O barədə təkliflər hazırlamışıq. Amma yenə deyirəm, əgər hökumət bununla bağlı təklifləri əsaslandırılmış şəkildə cənab prezidentin masası üzərinə qoyarsa, dövlət başçısı öz tərəfindən addım atacaq. Çünki biz onu humanist insan kimi tanıyıraq, burada elə ciddi problem olmamalıdır. Ümumiyyətlə, son vaxtlar istər cənab prezident, istərsə də birinci vitse-prezident sosial layihələrə və əhali ilə təmaslara çox ciddi üstünlük verir. Prezident əhali ilə görüşdən şikayət məktublarını şəxsən qəbul edir. Bu, onu göstərir ki, ölkədə hakimiyyətlə

- Seçki 2020-ci ildə gözlənilir. Məncə, elə həmin vaxtda da keçiriləcək. Çünki növbəti seçkilərə il yarım qalmış növbədənkənar seçkilərin keçirilməsinə heç bir ehtiyac yoxdur. Əgər ehtiyac olsaydı, hazırda parlamentdəki boş yerlərə seçkilər keçirilirdi.

Bir məsələyə də diqqət yetirmək lazımdır. Azərbaycanda iqtidarla müxalifət arasında dialoqun olmasını mən həmişə vurğulamışam, bunun tərəfdarı olmuşam. Kimliyindən, mövqeyindən asılı olmayaraq, belə bir dialoqun təşkilatçı Azərbaycan üçün faydalıdır. O insan, onların apardığı siyasət də nəzərə alınmalıdır. Bütün dünyada müxalifət çalışır ki, hakimiyyətə gəlsin. Ona görə də müxalifətə də müəyyən qədər loyal münasibət göstərmək lazımdır. Müxalifət qüvvələri də çalışmalıdır ki, Azərbaycanın mövqələrini müdafiə etsinlər, daha ölkəmiz əleyhinə hansısa şüarlar səsləndirməsinlər, bu, bizim üçün çox vacibdir. Qarabağ məsələsində isə ümumiyyətlə, fikir ayrılığı olmamalıdır.

□ Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

Müxalifət Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanacağına hazırlıq gedən tərəfdaşlıq sazişi ilə bağlı şərtlərini açıqlayıb. "Turan" xəbər verir ki, ölkənin aparıcı müxalif qüvvələrinin iştirakı ilə keçirilmiş "Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında gözlənilən sazişə dair" ictimai dinləmənin aprelin 24-də yayılan qətnaməsində deyilir ki, Avropa İttifaqı və Azərbaycan arasında saziş imzalanmamışdan əvvəl Azərbaycanda siyasi məhbusların hamısı azad olmalı, insan hüquq və azadlıqları tam şəkildə təmin edilməli, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının sərbəst fəaliyyəti və digər demokratik islahatların həyata keçirilməsi üçün imkanlar bərpa olunmalıdır.

Söz, mətbuat, sərbəst toplaşma və birləşmə azadlığı daxil olmaqla, fundamental insan hüquq və azadlıqlarının bütün formaları tam təmin edilməli, dinc mitinqlərin keçirilməsinə qoyulan əsəssiz baryerlər aradan qaldırılmalıdır.

Ölkədə azad və ədalətli seçkilərin keçirilməsinə təmin edəcək seçki islahatlarının aparılması və müvafiq seçki sisteminin yaradılması üçün siyasi iradə nümayiş etdirilməli, sazişdə seçki qanununun Avropa Şurası Venesiya Komissiyası və ATƏT-DTİHB-in tövsiyələri əsasında dəyişdirilməsi, bütün səviyyəli seçki komissiyalarının siyasi partiyaların bərabər iştirakı əsasında formalaşması, proporsional seçki sisteminin bərpası və seçki hüququnun pozulması üzrə Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin qərarlarının icra edilməsi əks olunmalıdır.

Avropa İttifaqı ilə ticarət və investisiya əməkdaşlığının gücləndirilməsi üçün Rəqabət Məcəlləsi qəbul olunmalı, rəqabətin qorunmasına və istehlakçıların müdafiəsinə məsul olan dövlət institutunun müstə-

Müxalifətin Aİ ilə saziş şərtlərinə YAP-çı deputatdan reaksiya

Elman Nəsirov: "Siz doğrudan da konstruktiv müxalifətsizsə, ümummilli məsələlərdə xalqın, dövlətin yanındasınızsa..."

qilliyi artırılmalı, Azərbaycanın Dünya Ticarət Təşkilatı ilə danışıqlar prosesi sürətləndiriləməli və üzvlük məsələsi yaxın 1 ildə yekunlaşdırılmalıdır.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının deputatı Elman Nəsirov müxalifətin irəli sürdüyü şərtlərə münasibət açıqlayıb. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Elman Nəsirov bildirdi ki, əvvəla, müxalifətin radikal hissəsinin Avropa İttifaqı ilə imzalanacaq sənədin mətni ilə bəribəşdən tanış olmağı tələb etməsi yanlıştır. Beynəlxalq protokol qaydaları var və

həmin qaydalara əsasən belə müqavilələr paraflanmamış onun ictimaiyyətə təqdim edilməsi qanunsuz sayılır: "Bunu hətta müxalifətin bu ayın 18-də keçirilən toplantısında AXCP sədri Əli Kərimli də çıxışında deyib. Bu fikrin əleyhinə orada fərqli bir fikrin olduğunu mən görmədim. Müxalifətin digər təmsilçiləri dərk etməlidir ki, bu cür sənədlər paraflanmamış onun ictimaiyyətin müzakirəsinə verilməsi praktikasızdır. O baxımdan indi müxalifətin şərtlər irəli sürülən bəyanatında irəli sürü-

lən tələb əslində müxalifətin öz mövqeyi ilə ziddiyyət təşkil edir və qeyri-qanunidir.

Müxalifətin digər tələblərinə gəlincə, əvvəlcə iqtisadi-sosial sfera ilə bağlı tələblərə toxunmaq istədim. Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyev bu sferada çox ciddi addımlar atıb və atr. Hətta xatırlatmaq istəyirəm ki, 2003-cü il oktyabr ayının 15-də prezident seçildikdən sonra cənab prezidentin ilk fərmanı həmin ilin noyabrın 24-də Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi ilə bağlı oldu. Orada sosial blokdan olan tədbirlər, sənaye blokundan olan, sahibkarlığın inkişaf, ölkənin maliyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər əksini tapırdı. Diqqət edirsinizsə, hələ 2003-cü ildə cənab prezident sosial-iqtisadi sferanın bütün sahələrini əhatə edən ciddi addımlar atıb. Keçən ilin aprel ayına olan məlumata görə, cənab prezidentin imzası ilə 201 program əhəmiyyətli sənəd qəbul edilib. Bunlardan 12-si konsepsiyadır, 12-si milli strategiyadır, 12-si strateji yol xəri-

təsidir, 94-ü dövlət programıdır, 10-u milli fəaliyyət programıdır və sair. Xüsusilə də keçən il 11 aprel prezident seçkilərindən sonra ölkədə çox geniş sferanı əhatə edən islahatlar paketi həyata keçirilməyə başlanıb. Bu islahatlar hazırda da davam edir. Bütün sosial təbəqələrin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönələn addımlar atılır. Cənab prezident son çıxışlarında bəyan etdi ki, bu istiqamətdə işlərimizi daha da genişləndirəcəyik. İndi müxalifətin "Amerika kəşf etməsi"ne ehtiyac yoxdur. Cənab prezident ölkədə sosial-iqtisadi sferanı əhatə edən çox mühüm islahatlar həyata keçirir. Bu addımlar heç də müxalifətin düşündüyü kimi onların tələbi və təzyiqi əsasında atılmır. Bu addımlar cənab prezidentin yeritdiyi siyasətin fəlsəfəsini təşkil edir".

Müxalifətin siyasi məsələləri əhatə edən şərtlərinə gəlincə, E.Nəsirov qeyd etdi ki, dövlət başçısı həm siyasi, həm də məhkəmə sisteminə çox ciddi islahatların aparılacağına həm anonsunu verib, həm də artıq konkret qərarlar da imzalanıb. **Siyasi islahatlar sosial-iqtisadi**

islahatların məntiqi davamı kimi həyata keçiriləcək. Müxalifət də bunun şahidi olacaq: "O ki qaldı siyasi məhbus məsələsi ilə bağlı tələbə, bunu hər zaman söyləmişik, bir daha söyləyirik ki, Azərbaycanda siyasi məhbus olmayıb və yoxdur. Çünki Azərbaycan demokratik inkişaf yolu seçmiş dövlətdir. Azərbaycanda bu gün 55 siyasi partiya var, əhalinin 80 faizi sosial şəbəkələrdən istifadə edir, ən ucqar kəndlərə belə internet çəkilib, ölkədə çoxsaylı qəzetlər, saytlar fəaliyyət göstərir, demokratik seçkilər keçirilir, bu seçkilərdə bütün siyasi təşkilatların iştirakına şərait yaradılır. Üzümü müxalifətə tutub demək istəyirəm ki, siz doğrudan da konstruktiv müxalifətsizsə, ümummilli məsələlərdə xalqın, dövlətin yanındasınızsa, buna iradəniç çatırsa, bu günlərdə Ermənistan BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının saytına qondarma Dağlıq Qarabağ rejiminin də adını salıb, bununla bağlı BMT-yə etirazınızı bildirin. İmkandır, sınaq məqamıdır ki, müxalifət iqtidarın, dövlətin yanında olsun".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Səməd Seyidovun "parlament yenilənməlidir" fikrinə reaksiyalar

Deputat həmkarları onun nəyi nəzərdə tutduğunu bilmirlər

Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assamblyesindeki nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov İctimai Televiziyanın qonağı olub və bir sıra maraqlı fikirlər səsləndirib. Deputat bütün sahələr kimi Milli Məclisin də yenilənməsinə ehtiyacın olduğunu söyləyib.

Vəhdət Partiyasının sədri **Tahir Kərimli** məsələni bu cür şərh etdi: "Onun qəlbində nələ tutduğunu, doğrusu, bilə bilmərəm. Düşüncəmə görə, yenilənməyə işarə vurulursa, müxalifətin parlamentdə fraksiya yaratması üçün sayları nəzərdə tutula bilər. Çünki fraksiya adından bir nəfər danışa bilər və hər kəs bununla həmfikir olar. Səməd Seyidov bilir ki, parlament seçkiləri gələn ilin noyabrında olacaq. Doğrudur, söz-söhbətlər gəzir ki, seçkilər vaxtından əvvəl olacaq. Amma seçki hələ ki gözlənilir. Prinsipçə, Səməd Seyidov onu nəzərdə tutduğu kimi, gələnləki seçkilərdə çox yaşlanmış deputat-

lar əvəzlənməlidir. Yaxud ola bilər ki, daha aktiv şəkildə müzakirələrdə iştirakı nəzərdə tutulur. Bunlar özümün yozduğum mülahizələr də ola bilər. Sual-lar daha çox Səməd Seyidovun özünə ünvanlansaydı, daha yaxşı olardı. Parlamentin əsas funksiyalarından biri odur ki, hökumət üzvlərini Milli Məclisə dəvət edib, hesabatlarını dinləməlidir. Amma bizdə hökumət ümumi hesabat verir və ona qiymət verilir. Hər bir hökumət üzvü azından komitələrə dəvət olunmalı, dinləmələr aparmalıdır. Bir sıra dövlətlərdə belə qaydalar var. Hökumət üzvlərinin parlament qarşısında məsuliyyyətləri yaranmalıdır. Cə-

nab prezident Binə yolunun açılışı zamanı dedi ki, bizə xalqın problemləri, istəkləri çatdırılmalıdır. Deputatın da əsas vəzifələrindən biri seçkilərin problemlərini hökumətə, dövlət başçısına çatdırmasıdır. Bu nöqtəyi-nəzərdən yaxşı olardı

ki, biz deputatlar bu məsələlərdə aktiv olaq. Bu baxımdan Səməd Seyidov yəqin onu nəzərdə tutur ki, həm daxili, həm də xarici siyasətdə aktiv şəkildə deputat vəzifələrini yerinə yetirək. Başqa nəyi nəzərdə tutduğunu deyə bilmərəm".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fəroc Quliyev dolayısı ilə həmkarının fikirləri ilə razıdır: "Onun nəyi nəzərdə tutduğunu da söyləmək çətindir. Amma prinsipçə, şəxsinin parlamentlə bağlı fikirləri olub. Prezident seçkiləri zamanı da bunu elan etmişəm. Düşünürəm ki, parlament majoritar və proporsional sistemlə formalaşsa, daha yaxşı olar. Bu günləri bəzi müxalif qurumlar özlerini ana müxalifət kimi təqdim edirlər. Sonuc olaraq bu iki sistemlə parlament formalaşsa, partiyaların gücləri ortaya çıxar. Ən azından hansı düşün-cənin daha çox cəmiyyəti tərəfindən qəbul olunduğu da Milli Məclisə daşınar. Deputatın bəzi funksiyaları var ki, onu yerinə yetirmək zərurəti var. Bəzi deputatlar bu funksiyaları layiqincə yerinə yetirirlər. Amma yerinə yetirməyənlər də var. Parlamentin bəzi ağırlıqları daşır. Parlamentin bəzi funksiyaları daşır. Milli Məclisə mandatı xalq vəzirə prezidentin və ya onun aparatının üzərinə buraxmadan prinsipial məsələlərdə ortaya mövqə qoyması vacibdir. Bu məsələlərdə fərqli yanaşma olmasının mən də tərəfdarıyam. Orada siyasi ritorikanın olmasının tərəfdarıyam. Dışlı müəyyən məsuliyyəti öz üzərinə götürüb bəzi siyasi addımlar ata biləcək parlamentin ol-

ması çox vacibdir. Burada parlamentarilərin kimliyindən də çox şey asılıdır".

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri Elşən Musayev mandat verməkdə söz sahibinin xalq olduğunu söylədi: "Səməd Seyidov mənim hörmət bəslədiyim və eyni zamanda işgüzarlığı, faydalılığı ilə seçilən parlamentarilərdəndir. Bütün deputatlar kimi də fərdi fikir bildirmə, mülahizə yürütmə hüququna malikdir. Hər kəsin proseslərə öz baxışı var. Səməd Seyidov da bu xüsusatda istisna deyil. Amma hörmətli Səməd müəlim bu ifadəni hansı kontekstdə deyib, nəyi nəzərdə tutub deyib, niyə deyib, bu sualların cavabını onun özündən soruşsanız daha yaxşı və daha dəqiq olar. Parlamentin gələcək kontingenti ilə bağlı isə mənim şəxsi fikrim budur: Milli Məclisə mandatı xalq vəzirə deputatları xalq seçir və dəyərli Azərbaycan xalqı regionlar üzrə öz vəkilliyini kimə etibar edəcəksə, kimə səs verəcəksə, kimə etimad göstərəcəksə, həmin şəxs də deputat olacaq. Yenilənməni tərcih etsələr, yeniləri olacaq, köhnələri tərcih etsələr, köhnələri qalacaq".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyev Bakının Xəzər rayonunda Mərdəkan-Qala avtomobil yolunun açılışında rayon sakinləri ilə görüşündə yerlərdə bəzi məmurların hələ də əhəlinin problemlərinə laqeyd qaldıqlarını bildirib və ictimai nəzarətin gücləndirilməsinin vacibliyini yenidən gündəmə gətirib.

Prezident bildirib ki, əsas odur ki, vətəndaşları narahat edən məsələlər öz həllini tapsın. Hər yerdə, hər bir dövlət memuru, icra başçısı, bələdiyyə sədri, hər bir dövlət təşkilatında çalışan memur vətəndaşlara xidmət etməlidir: "Mən bunu dəfələrlə demişəm. Əfsuslar olsun ki, hər yerdə belə deyil, elə hallar var ki, vətəndaşları incidirlər, onların haqları tapdalanır, onların problemlərinə biganə yanaşılır. Bilirsiniz ki, mən vətəndaşlarla müntəzəm təmasda oluram. Mən vətəndaşlardan həm problemləri, həm də müsbət tərəfləri eşidirəm. Ona görə hər bir dövlət memuru bilməlidir ki, onun başlıca vəzifəsi vətəndaşlara xidmət etməkdir və mənim də tələbim bundan ibarətdir. Ancaq buna nail olmaq üçün çox ciddi ictimai nəzarət olmalıdır. Ona görə insanları narahat edən məsələlər, harada ki, nöqsanlar, çatışmazlıqlar var, onlar deyilməlidir. Onlar müraciətdə öz əksini tapmalıdır ki, biz bunları həll edək. Əminəm ki, belə də olacaq. Bütün dövlət memurları bilməlidirlər ki, onlar vətəndaşlara vicdanla xidmət etməlidirlər. Təyin edilmiş hər bir icra başçısının qarşısına qoyduğum birinci vəzifə bundan ibarətdir".

Qeyd edək ki, prezident İlham Əliyev ictimai nəzarət institutunun gücləndirilməsinin vacibliyini tez-tez gündəmə gətirir. Ekspertlər bildirir ki, bu təsadüfi deyil, çünki ictimai

Prezident bəzi məmurlardan narazıdır

Məmurlara ictimai nəzarətin gücləndirilməsi məsələsi aktullaşır; **deputat Fəzail Ağamalı**: "Nə qədər cənab prezident bunları xalqa xidmət üçün çağırmalıdır?!"

nəzarətin güclü olduğu dövlətlər inkişaf edir. Dünya təcrübəsi də göstərir ki, vətəndaş cəmiyyəti strukturlarının dövlət orqanlarının işində yaxından iştirak etməsi, verilən qərarlarda təsiretmə gücünə sahib olması effektiv üsuldur və adətən uğurlu alınır. Belə olan halda vətəndaş-dövlət münasibətlərinin tənzimlənməsində şəffaflıq prinsipi təmin olunur. Hazırda Azərbaycanda mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti, eləcə də yerli özünüidarəetmə orqanlarına ictimai nəzarətin olması dövlətin və şəxsən prezidentin diqqətdə saxladığı əsas məsələlərdən biridir.

2014-cü ildə "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanunun qüvvəyə minməsi mehz ictimai nəzarət institutunun formalaşması üçün idi. Bu qanunun qəbulu ilə dövlət və hökumət

strukturlarının əksəriyyətinin yanında ictimai şuralar yaradılıb.

İctimai nəzarətin əsas məqsədi qəbul edilən qərarların və onun icrasının qanunvericiliyə uyğun olmasını diqqətdə saxlamaq, vətəndaşların mənafə və hüquqlarının qorunmasına yardımçı olmaqdır. Lakin belə görünür ki, ictimai şuralar ictimai nəzarət funksiyasını heç də arzu olunan səviyyədə yerinə yetirmirlər.

Ekspertlər bildirir ki, ictimai nəzarəti həyata keçirmək üçün vətəndaş cəmiyyətinin müxtəlif strukturları QHT-lər, KİV-lər, həmkarlar ittifaqları, vətəndaşların təşəbbüs qrupları yaxından əməkdaşlıq edirlər.

İctimai nəzarətin güclənməsinin vacibliyi və bu mexanizmin necə qurulması ilə

bağlı "Yeni Müsavat" a danışan deputat Fəzail Ağamalı bildirdi ki, bəzi məmurların vətəndaşlara laqeydliyi, işinin öhdəsindən layiqincə gələ bilməməsi problemi həqiqətən də var: "Təəssüf doğuran odur ki, dəfələrlə ölkə prezidentinin önə çəkdiyi, xüsusi diqqət verdiyi və özünü nümunə göstərdiyi bir davranış-xalqa xidmət məsələsi yenə də ayrı-ayrı məmurlar tərəfindən diqqətə alınmaqdadır. Bəzi məmurların vətəndaşlara normal münasibət göstərməməsi problem olaraq hələ də qalır. Bu çox böyük təəssüf doğurur. Nə qədər cənab prezident bunları xalqa xidmət üçün bütün imkanlarını səfərbər etməyə çağırmalıdır?! Bu insanlar, nəhayət, nəticə çıxarmalıdır. Onlar həmin vəzifəyə ona görə təyin olunublar ki, o vəzi-

fənin səlahiyyətləri çərçivəsində ölkə prezidentinin, Azərbaycan qanunlarının onların qarşısına qoyduğu vəzifələri yerinə yetirsinlər, xalqa yüksək səviyyədə xidmət göstərsinlər, onların problemlərini həll etsinlər və həmin problemlərin həlli məsələsi prezidentə qədər gedib çıxmasın. Axı prezidentin çiyində kifayət qədər yük var, dövlətin yetərincə həll olunması işləri var. Bu baxımdan mən düşünürəm ki, yerlərdə əhəlinin problemlərinə biganə olan məmurlar nəticə çıxarmalıdır. Mən o fikirdə deyiləm ki, ölkədə bütün məmurlar işlərinin öhdəsindən gələ bilmirlər. Mənim sözlərim də bəzi məmurlara aiddir. Ölkəmizin prezidentinin iradlarından nəticə çıxarmaq lazımdır".

F.Ağamalı qeyd etdi ki, prezidentin ictimai nəzarətin güclənməsi ilə bağlı dəfələrlə çağırışlarının şahidi olmuşuq və bu bir daha göstərir ki, ictimai nəzarət institutunun güclənməsi zəruridir: "İctimai nəzarətin güclənməsi məsələsində kütləvi informasiya vasitələrinin də üzərinə böyük yük düşür. Onlar ayrı-ayrı məmurların fəaliyyətindəki nöqsanları çəkinmədən gündəliyə gətirməli, ictimiləşdirməlidirlər. Vətəndaşlarımız isə fəal olmalı, qanunları bilməlidir. O zaman ictimai nəzarət güclənəcək və effektiv olacaq. Ölkə prezidentin çağırışı tamamilə demokratik cəmiyyətlərin ruhuna uyğun olan çağırışıdır. Çünki ictimai nəzarət institutu güclü olan cəmiyyətlər daha inkişaf edir. Eyni zamanda QHT-lər də ictimai nəzarətin güclənməsində rol oynamağıdır. Həmçinin Milli Məclisin deputatları bu mexanizmin effektiv olmasında rol oynaya bilərlər. Milli Məclisin deputatları ilə seçiciləri arasında hər zaman təmaslar, görüşlər olur. Seçicilər məruz qaldıqları problemlərlə bağlı deputatlarına müraciətlər edirlər və deputatlar ciddi xarakter daşıyan problemləri Milli Məclisin iclasında qaldırırlar. Bu da ictimai nəzarətin bir formasıdır. İctimai nəzarət institutunun güclü olması üçün ictimai şuralar yaradılması haqqında qanun qəbul etmişik. Bu qanun ciddi şəkildə işləməlidir. İctimai nəzarəti həyata keçirən ictimai şuralar icra strukturlarından asılı olmayan tamamilə müstəqil insanlardan təşkil olunmalıdır. Belə olmalıdır ki, ictimai şuralardakı insanlar nöqsanları üzə çıxarsınlar və onu müxtəlif instansiyalara çatdırsınlar, ictimailəşdirsinlər. Baxmayaraq ki, bir çox dövlət və qurumlarda ictimai şuralar yaradılıb, lakin bu sistem bütövlükdə ölkə miqyasında ciddi işlək vəziyyətə gətirilməlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Eldar Mahmudovun "qara kassası" milyon dolları ölkədən belə çıxarıb-təfərrüat

Şübhə yoxdur ki, Vüqar Mahmudov bütün bunları sabiq nazirin göstərişi və razılığı əsasında gerçəkləşdirib

Xəbər verildiyi kimi, keçmiş milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası mayın 1-nə təyin olunub. Cinayət işinin materialları artıq Bakı Hərbi Məhkəməsinə daxil olub və hakim Elbəy Allahverdiyevin icraatına verilib. Cinayət işi üzrə zərərçəkənlərin sayı da bəllidir. V.Mahmudov 2017-ci il noyabr ayının əvvəlində həbs edilib.

Ona Cinayət Məcəlləsinin 179.3.1-ci (müəssisənin dəstə tərəfindən mənimsəmə və ya israf etmə), 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimsəmə və israf etmə), 182.3.1-ci (külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə hədə-qorxu yolu ilə tələb etmə), 182.3.2-ci (külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə hədə-qorxu yolu ilə tələb etmə), 302.1-ci (əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirmək səlahiyyətinə ma-

lik olmayan şəxslər tərəfindən belə tədbirlərin keçirilməsi, habelə əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirmək səlahiyyətinə malik olan şəxslər tərəfindən həmin tədbirlərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş əsaslar olmadan keçirilməsi şəxsin hüquq və qanunla qorunan mənafələrinin əhəmiyyətli pozulmasına səbəb olduqda), 302.2-ci (eyni əməllər gizli qaydada informasiya alınması üçün nəzərdə tutul-

muş texniki vasitələrdən istifadə edilməklə törədildikdə) və 341.2.1-ci (bir qrup şəxs tərəfindən, ağır nəticələrə səbəb

olmaqla hakimiyyətdən sui-istifadə etmə) maddələri ilə ittiham irəli sürüldü. 2004-cü ildə işə qəbul olu-

nan Vüqar Mahmudov NTN-in Antiterror Mərkəzinin şöbə rəisinin müavini vəzifəsində işləsə də, faktiki olaraq nazirin köməkçisi funksiyasını həyata keçirib. Onun adı "MTN işi"nin istintaqı başlayandan dərhal sonra gündəmə gəlib. Vəzifədə olduğu dövrdə V.Mahmudovun MTN-də hətta nazir müavinlərindən də səlahiyyətli şəxs olduğu heç kimə sirr deyildi. Belə iddialar da vardı ki, MTN-çilərin qeyri-qanuni yığılıqları pullar V.Mahmudova verilib ki, bu səbəbdən də onu "qara kassa" adlandırırırlar. V.Mahmudovun nazirin adından danışmaq, əmr vermək və cəzalanacaq iş adamlarının siyahısını hazırlamaq kimi səlahiyyətlərinin olması xəbərləri də təkrar olunmur.

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun ölkədən çıxardığı pulun miqdarı açıqlanıb.

Teleqraf.com-un əldə etdiyi məlumata görə, 2004-cü ildə Eldar Mahmudovun köməkçisi olmuş Vüqar Mahmu-

dov 2012-ci ilin iyununda 17944 və 50139, 2013-cü ilin yanvarında 50.418 və 129.646, 2013-cü ilin fevralında 18.440, 2013-cü ilin martında 20.385, 2013-cü ilin mayında 17.718, 2013-cü ilin oktyabrında 113.969 manat və 50.085 ABŞ dollarından ibarət cəmi 423.744 ABŞ dollarını sürücüsü Nail İbrahimovun, 2012-2014-cü illər ərzində 794.316 ABŞ dolları məbləğində isə "Kaspian Kristal" MMC-in rəhbəri olan qohumu Fuad Hacıyevin vasitəsilə "AGBank" ASC-dən Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənar fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı hüquqi şəxslərin xarici ölkə banklarındakı hesablarına köçürülməsini təmin edib.

Vüqar Mahmudov ümumilikdə qeyri-qanuni yollarla 1.218.060 ABŞ dollarını ölkədən çıxarıb. Şübhə yoxdur ki, bütün bunlar sabiq nazirin göstərişi və razılığı əsasında baş tutub.

□ **ORXAN,**
"Yeni Müsavat"

Aprelin 18-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatında (BMT) rəsmi sənəd olaraq "Vətəndaşlıq və siyasi hüquqlar barədə" beynəlxalq paktın müddəalarının həyata keçirilməsinə dair "Artsax Respublikası"nın ilk dövrü hesabatı yayılıb.

məniler təxribatla öz istəyinə nail oldular. Halbuki belə sənəd yoxdur. Biz peşəkar səviyyədə informasiya müharibəsi aparmalı, onlara layiqli cavab verməliyik. Çünki erməni şəbəkəsi türke olan nifrətini, etnik təmizləmə siyasətini hər yerdə aparır".

ilə bağlı BMT İnsan Hüquqları Şurasına təqdim etdiyi və BMT-nin saytında yerləşdirilən hesabatda qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın da hesabatını yer almasına münasibət bildiren baş nazirin müavini Əli Əhmədov deyib.

və buna nail olmalıdır: "Azərbaycan bunu edəcək. O da bəllidir ki, Ermənistan belə məqamlarda Dağlıq Qarabağı "Artsax" adı altında tanıtdırmaq istiqamətində yaranan xırda imkanlardan belə maksimum yararlanmağa və istifadə etməyə çalışır".

Deputat Sahibə Qafarova deyib ki, hesabat 6 dildə və "Artsax"ın sənədi kimi yerləşdirilib: "Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərinin dərhal və qeyd-şərtsiz boşaldılmasına dair 4 qətnamə qəbul etmiş bir

Gün, daha dəqiqi, 48 il keçdi...

Samir SARI

Baxmış olarsınız, 48 il əvvəl "Azərbaycanfilm"də "Gün keçdi" adlı bir film çəkilib. Filmin ssenari müəllifi yazıçı Anar, quruluşçu rejissoru mərhum Arif Babayevdir.

O film İçərişəhərə aid kadrarla başlayır. İş yoldaşları memar Oqtaydan rəy soruşurlar və o deyir: "İçərişəhər bizim misilsiz xəzinəmizdir. Biz onun hər bir daşını göz bəbəyimiz kimi qorumalıyıq. Bu, minillik Şərq arxitekturasının canlı muzeyidir". Başqa bir memar ona etiraz edir: "Əcəb muzeydir. Bu əyri-üyrü, dar küçələr də muzeydir?... Əyri-üyrü küçələr nəyimizə lazımdır?" Oqtay ona cavab verir: "Düz və geniş küçələr Bakıda çoxdur. Gələcəkdə daha da çox olacaq. Amma bax, belə əyri və dar küçələrimiz daha olmayacaq"...

48-50 il əvvəl söhbətidir bu... Biz hələ də oradayıq. Yarı əsrdir ki, İçərişəhərin o əyri və dar küçələrini, qədim tikililərini söküb-dağıtmaq, düzləmək eşqi ilə çarpışırdıq. O vaxtdan bəri Bakı azı beş dəfə böyüyüb, uzana-uzana, enlənə-enlənə bir ucu gedib Pirekəşkülə, o biri Mərdəkana dirənib, hələ də bir çoxlarının gözü İçərişəhərin bir ovuc torpağındadır.

Görünür, memar Oqtay çoxdan rəhmətə gedib və meydana "əyri-üyrü küçələr də muzeydirmi" sualı qoyan digər memarlara qalıb. Ya da iş başında o cür düşünən şəxslərin zür-yətləridir ki, "minillik Şərq arxitekturasının canlı muzeyi"nin içinə zibil qoyurlar və biz onun hər bir daşını göz bəbəyimiz kimi qoruya bilmirik.

O gün İçərişəhərin qala divarlarının bir hissəsinin sökülmüş daşlarını əks etdirən şəkil yayılmışdı. Sonra dəqiqləşdirmə apardılar, yazdılar ki, bu 7-8 il əvvəl inkişaf etmişdir, hazırda qala divarını sökən yoxdur.

Amma nə fərqi var? 7-8 il əvvəl oranı sökən və yerində nəse tikən olubmu? Əsas məsələ budur ki, İçərişəhəri içdən-içdən, yavaş-yavaş, sezdirmədən, həzin-həzin sökülür. Orda "gecəqondu" üsulu ilə inşa edilən tikili olmasa da, "gecəsökdü" stili ilə iş görür, İçərişəhəri müasirləşdirirlər. Bir də görəcəyik, bay, İçərişəhər şəhərin ən müasir tikililərinin yer aldığı bir məkana çevrilib və tarixdən, "minillik arxitektura"dan əsər-ələmət qalmayıb.

Ötən həftə yazdığım bir yazıda millət olaraq kəmfürsətlik kimi bir minusumuzun, naqis cəhətimizin olduğunu behə etmişdim. Bu da o qrafaya girir, bu da kəmfürsətlik, tamahkarlıqdır. Eyni zamanda bu, öz xudbin məqsədləri üçün xalqın tarixini qurban vermək, keçmişinə xor baxmaq deməkdir.

Pul qazanmaq ehtirası insanlarımızın gözünü o qədər tutur ki, onlar nəinki bu günlərini və gələcəklərini, hətta keçmişlərini, tarixlərini belə satmağa hazırdırlar. Başqa bir yer yoxdurmu, yeni bir restoran və ya otel mütləq İçərişəhərdə inşa edilməlidirmi?

Biz işə xidməti göstərməyə niyə bu qədər meylliyik? Bizim genetik kodumuzda nə kimi ədvalar var, Vaşinqtonda nanotexnologiya mütəxəssisi kimi hörmət, bir az da pul-para qazanmış eloğlumuz Potomak çayının sahilində işə obyektli açmaq fikrinə düşür. Hətta vaxtilə Yaponiyaya məxsus olmuş, hazırda Rusiyanın əlində olan Kuril adalarında belə restoran işlədən həmvətənlərimiz var.

Doqquz il öncə bu vaxtlar (daha dəqiqi, mayın əvvəlində) 35-40 nəfər azərbaycanlı Vaşinqton aeroportunda təyyarədən düşmüşdük və böyük bir avtobusla şəhərin mərkəzindəki hotellərə gedirdik. Həmyerlilərimiz yol kənarındakı gözəl mənzərələrə baxır və bu kimi rəylər verirdilər: "Pah, burada əcəb restoran açmaq olar"; "Hacıbalanın yeridir ey, buranı sot-sot sata, camaat da çayxanaları sıralaya"; "Burada babat motel açmaq olar, bağçası da hazırdır" və sair və ilaxır.

Bunu deyənlər əslində ironiya ilə deyirdilər, amma bu, bir azərbaycanlı qafasının bu cür mənzərələri gördükdə hansı fikirləri ifraz edə biləcəyinin nümunəsi idi.

Bəli, biz bu cür düşünürük, biz ətraf dünyaya, gözəl məşəllərə, füsunkar göllərə, əzəmətli qayalara yalnız o gözle baxırıq ki, onun üstündə, böyründə, içində restoran, çayxana, motel açmaq, pul qazanaq və o gözəlliyin içində... (müəllif "zibil qoyaq" sözünü bilə-bilə yazmır).

Bizim İçərişəhərə və ya başqa bir qədim məkana baxışımız, bax, bu cürdür, bundan artıq deyil.

Hələ İçərişəhər yaxşı dözüb-durub. 50 il bundan qabaq o yeri gözaltı edib, sökməyə, dağıtmağa çalışmışıqsa, deməli, buna mane olanlar olub. Yoxsa indiyə qalmazdı.

Dirən, İçərişəhər, dirən!

Azərbaycan diplomatiyası: müdafiədən hücumla keçmək zamanı

Qondarma rejimin öz hesabatını BMT-nin saytında yerləşdirməsinin üzə çıxardığı gerçəkliklər; **Hikmət Hacızadə**: "Diplomatiyada yeni məmurlar olmalıdır, maliyyə artırılmalıdır, onlar əmr gözləməməlidir"

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, qondarma respublikanın hesabatının nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın saytında yerləşdirilməsinə hələ də Azərbaycanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Aqşin Mehdiyev tərəfindən bir reaksiya olmayıb. BMT-dəki nümayəndəliyimizin indiyə qədər susqunluq nümayiş etdirməsi, həmin sənədin təşkilatın sayından çıxarılmasını tələb etməsi anlaşılmaq olmur. Bu passiv diplomatik fəaliyyət Azərbaycan prezidentinin çevik, hücum taktikalı xarici siyasət strategiyası ilə heç cür uzlaşmır.

Deputat, Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Asim Mollazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, burada yanlış məlumat və münasibət ifadə olunub. Onun sözlərinə görə, belə bir sənəd yoxdur: "BMT-də belə hesabat olmayıb, sadəcə, erməni təxribatıdır, müvafiq sənəd hazırlayıblar. Bu da ilk dəfə baş vermirdi, daha əvvəllər də uydurma sənədlər hazırlayıblar ki, guya belə qurum mövcuddur. Azərbaycana qarşı bir informasiya müharibəsi gedir. Erməni şəbəkəsinin məqsədi odur ki, Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlara sət təhqidlər səsləndirsin, münasibətlərimiz korlansın. Ona görə də biz erməni şəbəkəsinin məkrli siyasətinin hədəflərini, zərbələrin istiqamətlərini düzgün bilməliyik".

A.Mollazadənin fikrincə, diplomatiya sahəsində görüləni çoxlu işlər var: "Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatı olub. Lakin parlament və xalq diplomatiyaları olmalıdır. Biz daxil-dən danışırıq, lakin bu müzakirələri xaricə çıxara bilmirik. Medianın beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlığı bizə kömək etməlidir ki, həqiqətləri çatdıraraq. Sadəcə, bu məsələdə er-

Siyasi şərhçi Hikmət Hacızadə isə bildirdi ki, ermənilər təbliğat sahəsində 100 illərdir çalışırlar: "Onlar bu məsələdə səriştəlidirlər və illərdir ki, bunun üçün can atırlar. Sadəcə, biz söylərimizi artırmalıyıq, diplomatiya sahəsində yeni məmurlar, kadrlar olmalıdır, maliyyə artırılmalıdır, xaricdəki lobbini yaxşı təşkilatlandırmalıyıq. Bunları deməklə olmur, iş görülməlidir. Erməni inadkarlığı aydındır, təəccüblü heç nə yoxdur. Amma bu informasiya müharibəsində hökumət işləməlidir. Demokratiya olmayan yerdə isə hamı susur və əmr gözləyir. Demokratiya olanda diplomat, jurnalist əmr gözləmir, özləri addım atır, təşəbbüs göstərir, cibindən xərc çəkir. Bizim diplomatlar müstəqil deyillər, onlar belə öyrəşiblər, hər şeyə qulaq asırlar, təlimat gözləyirlər. Reallıq bundan ibarətdir..."

"BMT kimi nüfuzlu qurumun belə bir siyasi səhvə yol verməsi, yumşaq şəkildə desək, anlaşılmazdır". Bunu ONA-ya açıqlamasında Ermənistanın insan hüquqları

Ə.Əhmədov bildirib ki, BMT Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qəbul edib, qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" adlı dövlət isə mövcud deyil:

"Belə olan halda dünya dövlətlərinin qəbul etmədiyi qondarma qurumun adının və hesabatının BMT-nin rəsmi saytında yer alması BMT-nin nə Nizamnaməsinə, nə yerinə yetirdiyi siyasi missiyaya uyğun gəlir".

Baş nazirin müavini vurğulayıb ki, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi rəsmi şəkildə bu məsələyə etiraz etməlidir: "Azərbaycan hökuməti müxtəlif formalarda kəskin şəkildə bu məsələyə etirazını bildirməlidir.

BMT-nin saytında qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" müstəqil dövlət kimi təqdim olunubsa, biz bu bəyənətə son qoymalıyıq və o hesabat BMT-nin saytından çıxardılmalıdır".

Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova bildirib ki, Azərbaycan bütün mümkün imkanlarını işə salaraq, bu hesabatın BMT-nin saytından çıxarılmasını tələb etməli

qurumun saytında belə bir hesabatın dərc edilməsi tamamilə yanlışdır və təşkilatın missiyasına və beynəlxalq hüquqa ziddir".

XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva bildirib ki, burada BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasına təqdim edilmiş illik hesabatdan söhbət gedə bilməz: "Birinci hal deyil ki, Ermənistan tərəfi öz məktublarına Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaradılmış qanunsuz separatçı rejimin kağızlarını əlavə edir. Ermənistan tərəfinin BMT, eləcə də ATƏT çərçivəsində üzvlük hüquqlarından sui-istifadə edərək qanunsuz rejimin kağızlarını öz məktublarının əlavəsi kimi yaymaq təcürbəsində cavab olaraq, təşkilatlar yayılan bu sənədlərin hər hansı bir şəkildə təşkilatın mövqeyini əks etdirmədiyini bildirirlər. Sənədə diqqətlə baxsanız, burada sənədin əlavəsinin yayılmasının BMT Katibliyinin onun mahiyyəti üzrə hər hansı mövqə bildirməsi demək olmadığı aydın şəkildə yazılır".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Keçmiş xidmətlər

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Yaltaqlıqla əldə edilən qazanc, dürüstlüklə əldə edilən gəlirdən çox olarsa o ölkə batar"
 (Şarl de Monteskyö)

Vaxtilə qoçu dəstələri müxalifətlərin anasını ağladan adam indi anası ilə məhkəmədə oturub ağlayır. Necə deyirlər, qərribə həyatdır. Bir dənsə də müdrik ata sözü var, deyir quyu qazanda dərin qazmaq lazımdır. Dibinə çatana qədər nə qədər çox ucsan özünü quş kimi hesab edərsən. Uçanlar deyir ləzzətli olurmuş.

Ancaq əlbəttə, biz istəsək indi onu "rejimin basqıları altında inləyən yorğun demokrat", "bəstələrinə qandal vurulmuş bala Motsart", canım sənə desin, "Oğuz elinin yeganə ümidgahı, qibləgahı, pulqəbahı (təzə iqtisadi termin-dir, indicə kəşf elədim)" elan edə bilirik. Hamısı bizim öz əlimizdədir. "Dannıları", preyskurant göstəriciləri, karatı və termodinamik keyfiyyətləri-zadı - uzun qisası, hər şeyi də yerindədir. Biz vaxtilə elə adamlardan dissident, hüquq müdafiəçisi, nə bilim, azadlıq çarçısı qayırmışdıq ki, onlara baxanda bu yoldaşın etəyində həтта namaz qılmaq olar. Təbii, dini işlər komitəsindən icazə almaqla. İcazə verməsələr qılmaq. Komitə lazım bilsə lap xaç çəkərik.

Hökuməti əsas ona görə qınayırıq ki, insanların keçmiş xidmətlərini nəzərə almır. Burada bir insafsızlıq gizlənilir. (Müəllifin xahişi ilə yazının bu yerində Moskvada siyasi-musiqili sığınacaq almış başqa görkəmli dissidentimiz Rəqsanə xanımın ifasında "Bivəfa, bivəfa, atmısan odlara, öylə yandırmısan, sönməyən bir daha" mahnısı səsləndirilməlidir. Disk qəzet köşkündən almağı unutmayın. Yazını internet üzərindən oxuyanlara pirat mp3 saytlarının linklərini göndəririk). Misal üçün, ədəbiyyat nazirinin icra başçısının müavini qorumaq məqsədiylə yazdığı açıq məktub hökumətə də dərs olmalıdır. Bildiyiniz kimi, bir icra başçısının müavini var, özünü atıb xəsarət almış uşağı müalicəyə götürmək əvəzinə telefonla intervü alıb. Camaat da buna qəzəblənmişdi. Çünki dünyada həтта jurnalistlər belə görürsən hadisə olanda yaralılara yardım qaçırlar, çəkiliş-zad yaddan çıxır, bu isə icra hakimiyyətindən basa-basa gedib məktəbə, 3-cü mərtəbədə düşünmüş uşağı çəkibdir, danışdırıbdır. Hər dəqiqənin, bəlkə saniyənin o uşağın xilasını üçün vacib olduğu bir zamanda. Ədəbiyyat naziri, AYB sədri Anar müəllim isə deyir gəlin o müavini qınamayaq, mən onu yaxşı tanıyıram, həmişə bizim yazıçıların tədbirlərində fəal iştirak edibdir. Yəni keçmişdə hansısa axsaq şairin tualetində unitazın remontuna yardım edibse, bu, icra hakiminin müaviniyə intihar eləmiş uşaqlarla istədiyi kimi məzələnməyə hüquq verir. Hazır temadır, istəsən bunu götür, "Üçmərtəbəli məktəbin altıncı mərtəbəsi" melodraması yaz. Nə olsun uşaq ölüb? Ədəbiyyat üçün bütün temalar sərbəstdir.

Sözgəlişi, mən o müavini qadının da haradasa açıqlamasını oxumuşdum, deyir uşağı danışdırmaqda məqsədim ondan hadisə haqda ifadə almaq idi. Sanki bu, prokurorluğun, polis müstəntiqi imiş. Sənə kim ixtiyar verib ifadə alasan? Əlbəttə, Anar müəllim düz deyir: keçmiş xidmətləri nəticəsində o ixtiyarı əldə edibdir. Allah bilir o xanım seçkilərdə-filanda nə qədər protokol, bülleten daşıyıbdır. İndi biz bunu bir balaca uşağa qurban verməliyik? Bəs ədalət hanı? Müdriklər demişkən, qoy ədalət zəfər çalsın.

Azərbaycan xalqının "yazıcı və şair" adıyla tanıyıb toyda-yasda başda oturduğu tiplərə gələndə, onların mənaviyyətinə, ictimai-siyasi əxlaqına hökumət çox yaxşı bələddir. Yadıma gəlirmə, onlardan biri keçmiş prezidenti Şəhidlər Xiyabanında görəndə "Çox sağ ol, ev verməmiş, ancaq hamam-tualetin təmiri də lazımdır" demişdi. Millətin azadlığı uğrunda qurban gədənlərin məzarı önündə dövlətdən unitazının təzələnməsini xahiş edən şairin yeri əslində hara olmalıdır? Bunun üzərində düşünməyi sevgili xalqımızın ixtiyarına buraxıram. İndi də biri uşağına mənzil, başqası gəlininə vəzifə, üçüncüsü yoğun bağırsağında əməliyyat xərci, dördüncüsü burun çəpərinin düzəldilməsi... arzusunadadır. Millətdən, ölkənin gələcəyindən başqa hər şeyi fikirləşirlər.

(Yazının sonu yoxdur, ancaq keçmiş yazılarımı nəzərə alın, yola verin).

PKK

terror təşkilatı
 Suriyada işğal etdikləri ərazilərdə 1915-ci il hadisələrinin ildönümü ilə bağlı Türkiyəyə qarşı erməni taboru yaradıb. Xarici vətəndaşlar, o cümlədən ermənilərdən ibarət 90 nəfərlik tabora 2017-ci ildə ölənlər erməni terrorçusu Nubar Ozanyanın adı verilib. O da maraqlıdır ki, terrorçu dəstənin təşkil toplantıya Azərbaycanda törədilən qətləmlərdə iştirak etmiş, sonralar isə ASALA terror təşkilatının üzvü olmuş terrorçular da qatılıblar.

Bu, sözsüz ki, ilk növbədə qardaş Türkiyəyə qarşı yeni təhdid signalıdır. Özü də bunu sırf PKK-çılar və ya ermənilərin öz fəaliyyəti ilə əlaqələndirmək yanlış olardı. Ona görə ki, nə terrorçu hörgüt və onun YPG/PYD kimi uzantıları, nə də daim böyük güclərin əlində maşa olmağı sevməyən ermənilər belə müstəqil qərar vermək dərəcəsinə özbaşına deyilərlər.

Suriyada isə hazırda məhz Rusiya, Moskva daha böyük söz sahibidir. O Moskva ki, Cənubi Qafqazda işğalçı Ermənistanın əsas varlıq qaranlığı olmaqla yanaşı, vaxtilə Türkiyəyə qarşı PKK terror təşkilatının da yaradıcısı hesab olunur.

Məsələ də ondadır ki, son illər Rusiya ilə Türkiyə arasında siyasi-iqtisadi sahələrdə, energetik sferada ("Türk axını", Akkuyu AES), həтта hərbi sahədə (S-400 sistemlərinin alqı-satqısı) əməkdaşlıq güclənsə də, Suriya böhranı ilə bağlı iki paytaxt müştərək hərəkət etməyə çalışsa da, Ankara və Moskva Yaxın Şərq, o cümlədən Suriya məsələsində həm də fərqli maraqlar daşıyırsındır. Onlardan biri və birincisi Kremlin ayaqda saxladığı Bəşər Əsəd rejimi və terrorçu PKK məsələsinə münasibətlə bağlıdır.

Məlumdur ki, Türkiyə zalım Əsəd rejiminin legitimliyini tanıyır, Kremlin, Tehranın arzu və istəklərinə rəğmən, onunla hər hansı siyasi-diplomatik əlaqələr qurmaqdan imtina edir. Qardaş ölkə habelə, PKK məsələsində sonuncunun gizli-açıq himayəçiləri olan Rusiyadan, ABŞ və Avropadan fərqli olaraq, prinsipial və sərt mövqedədir. Bu fakt da Türkiyənin kürd terrorçularına qarşı Suriya ərazisində daha genişmiqyaslı əməliyyat aparmasına imkan vermir.

Lakin son vaxtlar diqqət çəkən məqamlardan biri də Ankara-Moskva yaxınlaşmasından və iş birliyindən təlaşlanan ermənilərin Rusiyanın patronajlığı altında Suriyada "boy verməyə" başlamasıdır. Az öncə İrəvan hökumətinin Moskvanın istəyi ilə Suriyaya humanitar-herb missiya göndərməsi bunun bariz sübutlarından sayıla bilər. Ən qərribəsi də buna "qərbyönlü" Paşinyan hökumətinin qərar verməsi oldu - hansı qərar ki, dərhal

Türkiyə və Azərbaycan əleyhinə erməni-PKK ittifaqı -

"izlər" yenə Moskvaya aparır

PKK terror təşkilatı qardaş ölkəyə qarşı "erməni taboru" yaradıb, mərasimə Azərbaycanda qətləmlər törətmiş ASALA başkəmənləri də qatıldı; Paşinyan isə Moskvanın istəyi ilə Suriyaya erməni kontingenti göndərməsinə haqq qazandırdı - səbəb...

ABŞ-in sərt reaksiyasına səbəb olmuşdu.

Yeri gəlmişkən, Ermənistanın "məxməri inqilab"ın (Serkisyan rejiminin çöküşünün) ildönümü ilə bağlı (23 aprel) Rusiyadakı "Nezavisimaya qazeta"ya verdiyi müsahibədə baş nazir Nikol Paşinyan özünü təmizə çıxarmaq üçün həmin qərarla az qala, fəxr duyduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, indiyədək heç bir Ermənistan hökuməti ABŞ-ı onun kimi tənqid etməyib. "Bizim üçün əsas öz suverenliyimizi və müstəqilliyimizi saxlamaqdır" deyib.

Paşinyan əlbəttə ki, tipik erməni kimi blef edir, ağ yalan danışır. Satellit Ermənistanın hansı suverenliyi və müstəqilliyindən söhbət gedə bilər, əgər hələ də onun Türkiyə və İrəvan sərhədlərini ruslar qoruyursa, İrəvan aeroportunda belə, yoxlamaları Rusiya FSB-si həyata keçirirsə, ölkədə iki böyük Rusiya hərbi bazası varsa? İrəvanın xarici siyasətinin əsas oriyentirlərini Moskvada müəyyən edildiyi, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı Bako Saakyanın çoxdan "Kremlin tulası", agenti olduğu da bəllidir.

Ən qərribəsi odur ki, "qərbyönlü" Paşinyanın haki-

miyyəti dövründə Rusiyadan asılılıq azalmaq əvəzinə, artıb. Bunu vaxtilə onun qızgın tərəfdarı olmuş erməni ekspertlər də etiraf edirlər.

"Suriyaya humanitar missiyanın göndərilməsi Rusiyanın təzyiqinin nəticəsi idi. Ermənistanın yeni hakimiyyəti Moskvanın ısrarlı xahişinə qarşı çıxmaq üçün özündə güc tapa bilmədi. Halbuki belə bir missiyanın göndərilməsi Serkisyan dövründə də aktual idi. Amma Serkisyanın ağı kifayət elədi ki, Qərblə, xüsusən də ABŞ-la əlaqələri kəməlləmək üçün bu addıma getməsin. Erməni siyasətinin paradoksu ortadadır: Kremlin marioneti sayılan Serj Serkisyan Moskvanın təzyiqinə boyun əymədi, amma Qərblə yaxınlaşmaq şüarı ilə hakimiyyətə gələndə, "anti-Rusiya ovqatlı" Paşinyan buna qol qoydu".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə armenianreport.com-un dünənki baş məqaləsində deyilir.

Məqalədə Qərbin ciddi şəkilə Paşinyandan məyus olduğu da vurğulanır: "Təbii ki, öncələr Nikol Paşinyana rəğbət bəsləyən və "məxmər inqilab"a müəyyən ümidlər bəsləyən Qərb, ABŞ rusların Suriyadakı hərəkətlərini dəstəklədiyinə görə onu sərt tənqid

elədi. Təəssüf, artıq tam aydındır ki, hakimiyyətdə olduğu 1 ildə Paşinyan anlaya bilmədi ki, bizim müstəqilliyimizə ABŞ və Qərb yox, məhz aqressiv Rusiya imperiyası və yerlərdə onun siyasətinin ötürüçüləri təhlükə yaradır. Əfsus, daha şübhə qalmadı ki, Paşinyan və onun hökuməti məhz Rusiyanın ölkəmizdəki imperiya siyasətinin ötürüçülərinə çevrildi".

Suriyadakı terrorçu PKK-erməni əməkdaşlığının yeni formasına gəlincə, yada sallaq ki, kürd və erməni terrorçularının iş birliyi Qarabağ məsələsində də zaman-zaman gündəmdə olub. Həтта zaman-zaman işğal altındakı ərazilərimizdə PKK-çıların yuvalarının olduğu barədə məlumatlar yayılıb.

Odur ki, təəccüblənməyə dəymir. Ermənilər Türkiyə və Azərbaycana qarşı ənənəvi tərribatçı və maşa rolunu oynamaqda davam edirlər. Bu roldan və xidmətdən iki qardaş ölkəyə qarşı məhərdətlə faydalanan, eyni zamanda özünü Türkiyə və Azərbaycanın strateji tərəfdaşı sayan Moskvanın məkrli siyasəti isə ayrı yazının mövzudur...

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Moskva şəhərində VIII beynəlxalq təhlükəsizlik konfransı keçirilib. Rusiya Müdafiə Nazirliyi tərəfindən keçirilən tədbirdə 111 ölkədən və müxtəlif beynəlxalq təşkilatlardan mindən çox nümayəndə iştirak edib.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyətinin də iştirak etdiyi tədbir çərçivəsində keçirilən plenar iclaslarda global və regional təhlükəsizlik məsələləri, sülhməramlı fəaliyyətlər, hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi, eləcə də müasir dünyada mövcud olan hərbi təhlükələr və təhdidlər müzakirə olunub.

Konfransda Rusiya tərəfindən NATO, eləcə də bir sıra Qərb ölkələrinə hədə tonunda mesajlar ünvanlanıb.

"Dünyadakı münaqişələrin əksəriyyəti üçüncü ölkələrin hərbi avantüralarının və ayrı-ayrı oyunçuların regional, bəzən də global orbit rolunu üzərinə götürmək, beynəlxalq ictimaiyyətin digər üzvlərinin onun əmrlərinə boyun əyməyə məcbur etmək cəhdlərinin nəticəsidir".

Bunu Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının (TŞ) katibi Nikolay Patruşev Moskva Beynəlxalq Təhlükəsizlik Konfransının açılış mərasimində deyib.

Onun sözlərinə görə, beynəlxalq ictimaiyyətin əsas vəzifəsi münaqişələrdən və zorakılıqlardan azad dünya qurmaqdır. "Bu yalnız bütün ölkələrin beynəlxalq sazişlərlə üzərinə götürdüyü öhdəliklərə vicdanla riayət etməsi, kollektiv başlanğıcların, ilk növbədə BMT mexanizmlərinin gücləndirilməsi halında mümkündür", - N.Patruşev bildirib.

Bu arada Rusiya prezidenti Vladimir Putin Ukraynanın Donetsk və Luqansk vilayətlərində daimi yaşayan şəxslərə vətəndaşlıq verilməsini sadələşdirən fərman imzalayıb. Onun fərmanına əsasən, separatçı rejimlərin sakinlərinin Rusiya vətəndaşlığına qəbulu üçün müraciətinə maksimum üç ay müddətində baxılmalıdır.

Moskvada təhlükəsizlik konfransı, yoxsa Qərbə güc nümayişi?

Konfransda Rusiya tərəfindən NATO, eləcə də bir sıra Qərb ölkələrinə hədə tonunda mesajlar ünvanlanıb

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu öz facebook profilində bununla bağlı status paylaşmışdır. Politoloq bunları qeyd edib: "Putin nəinki Vladimir Zelenskini Ukraynanın prezidenti seçilməsi münasibətilə təbrik etmədi, ona

potetik olaraq Donbası Ukrayna ərazisi kimi tanısa da, orada yaşayanlar coğrafi ərazi kimi Ukraynada olsalar da, vətəndaş olaraq Rusiyaya tabe olacaqlar, çünki ciblərində Rusiya pasportu daşıyacaqlar. Bir sözlə, Rusiya rəsmən Donbasın işğalına başlayıb".

Politoloq Əhəd Məmmədli öncə Moskvadan Qərbə ünvanlanan mesajlara toxundu: "Qərb Rusiya ilə qarşıdurmada SSRİ dönməmiş olduğu kimi vahid deyil. Daxili auditoriyaya da daim xarici düşmənlərlə savaşıyan böyük Rusiya lazımdır ki, iqtisadi,

sozial çətinliklərə rəğmən Putin iqtidarını davam etdirə bilsin. Hələlik Putin isteklərinə nail olur. DTX polkovniki Qərbin vahid sisteminin də nasazlıqlarından istifadə edərək bütün cəbhələrdə hücumdadır. Bu cəbhənin genişliyi Ukraynada başlayır, Suriyada davam edir. Kreml hər kəsə Amerika kimi nəhəng olduğunu göstərmək istəyir. Dünyada dəngələri yenidən dəyişmək istəyir. Bu dəngələri təkə Rusiya dəyişmək istəmir, bunu istəyən və dəyişməyə cəhd edən Britaniya, Fransa, Almaniya, Çin, Türkiyə də var. Dəngələr dəyişir, dünya bir və iki qütblükdən çox qütblük dövrünə qayıdır. Və bu köhnə-yeni düzəndə tək söz sahibləri Ağ Evlə Kreml olmayacaqlar, bir neçə söz sahibi olacaq. Gələcəkdə olacaq bir neçə söz sahibinin artıq iki qrupa bölündüyünü görə bilərik. Bu iki qrup bir-birləri ilə rəqabətdə olacaqlar. Şerti olaraq bu iki qrupu Rokfellerlər və Rotşildlərə bölə bilərik. Bu iki qrup arasında anlaşma, razılaşma da ola bilər, hansısa məsələlər, bölgələrdə ciddi qarşıdurmalar da baş verə bilər. Diqqətlə baxsaq artıq bütün bunların üfününü görə bi-

lirik".

Politoloq Ukraynada Rusiya təhlükəsinin getdikcə gücləndiyini bildirdi: "Bu o deməkdir ki, Krımın ardınca, Donbasın da annessiyasına start verilib. Rusiya tərəfindən Abxaziya, Cənubi Osetiyanın müstəqilliyinin tanınması da rus pasportlarının verilməsi ilə başlanmışdı. Bu o deməkdir ki, Kreml Donbasda da işğal etdiyi torpaqları qaytarmaq fikrində deyil. Donetsk, Luqansk kimi şəhərlər əldən gedir. Moskva Donbasda, əvvəl Abxaziya, Cənubi Osetiya, sonra da Krım ssenarisini tətbiq edə bilər. Əvvəl vətəndaşlıq verəcək, sonra da yeni separatçı bölgə müstəqilliyini elan edəcək, ardınca da saxta referendum keçirilib bu ərazilər Rusiyaya birləşdiriləcək. Rusiya Donbasda işğal etdiyi əraziləri rəsmiləşdirmə yolunda ilk addımını atdı. Buna dur deyən olmasa, Donbası da Abxaziya, Cənubi Osetiya, Krımın aqibəti gözləyir. İnqilabdən sonra Ukrayna siyasi liderləri, hərbi generaliteti qorxaq hərəkət, xəyanət etməyərək Krımda ruslara savaşa versəydilər, Kreml Donbası girməyə bəlkə də risk etməzdi. Döyüşsüz, çox asanlıqla Krımı ruslara verən ukraynalılar növbəti zərbəni Luqansk, Donetskə aldılar. Yaxşı ki, rus təcavüzünün qarşısı Xarkov, Odessa, Mariupolda alındı, yoxsa ən azı Donbasın hamısı indi işğal altındaydı. Kreml bununla demək istəyir ki, realıqı qəbul edib bizimlə razılaşın".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Rus neftindən imtina Lukaşenkonu devirə bilər

Rusiya prezidenti narahatdır ki, Minsk Moskvanın təsiri altından çıxacaq

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin belaruslu həmkarı Aleksandr Lukaşenko ilə bağlı narazılığı artır.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə Kremlə yaxın mənbələr "Bloomberg"ə deyiblər.

Mənbələrin bildirdiyinə görə, Rusiya prezidenti narahatdır ki, Minsk Moskvanın təsiri altından çıxacaq. Agentlik qeyd edir ki, Belarus Rusiya tərəfdən artmaqda olan təzyiqlərdən narahatdır, bu təzyiqlər Belarusa iqtisadi yardımın azaldılması formasında da özünü göstərir. Minskin narahatlığı Rusiya ilə Belarusun birləşdirilməsinə dair Moskvanın planları ilə bağlı ola bilər.

Xatırladaq ki, son günlər Minsklə Moskva arasında münasibətlər yenə gərginləşib. Belarus Rusiya neftinin öz ərazisindən Avropaya nəqlini

dayandırılıb, bunu "Drujba" kəməri ilə nəql olunan neftin çirklənməsi ilə əsaslandırılıb. Çirklənmiş neftin emalı nəticəsində Belarusun neftayırma zavodunda bahalı avadanlığın sıradan çıxdığı açıqlanıb. Belarus hökuməti bildirir ki, Rusiyadan neft almasını dayandırmaya və alternativ mənbələr axtarma-

ğa hazırlaşır. Bu arada Azərbaycanın Belarusdakı səfiri Lətif Qəndilov bildirib ki, Bakı neft təchizatında Minskə kömək etməyə hazırdır.

Politoloq Tofiq Abbasovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, Lukaşenkounun öz dəsti-xətti var. Onun fikrincə, Belarus prezidenti

enerji baxımdan ehtiyacı olsa da, Rusiyadan həmişə asılılığı azaltmağa çalışır.

T.Abbasov hesab edir ki, Belarus lideri ölkənin suverenliyini və müstəqilliyini hər rəqə qoymur: "Moskvanın keçmiş sovet respublikaları ilə bağlı çoxgedişli planı var və məqsəd onları asılı hala salmaqdır. Belarus layihə çərçivəsindədir. Amma nəzərə alınmalıdır ki, bu ölkə Qərblə həmsərhəddir, Avropa İttifaqına yaxınlaşmaq istəyir, bu da zaman-zaman Rusiya ilə çekişmələrə gətirir".

Ekspert müttəfiq ölkələrin arasındakı gərginliyin səbəbini Rusiyanın yanacağı xarici eksport qiymətlərlə Belarusa satmasıdır: "Əgər onlar vahid dirlərsə, müttəfiqlik varsa, Lukaşenko gözləyir ki, Moskva yanacağı ona daxili qiymətlərlə satacaq. Amma Rusiya

ümumi qiymətlə satırsa, bu nə müttəfiqlik oldu? Ona görə də vaxtaşırı dəhliz və enerji çekişmələri gedir. Lukaşenko dedi ki, öz missiyasını yerinə yetirib, ölkənin müstəqilliyini qoruyub saxlayıb, bu yaxınlarda da istefa verəcək.

O, siyasi varislərinə elə ölkə qoyacaq ki, sabah onlara başağrısı olmasın. Hətta açıqlamışdı ki, oğlu yetişmiş siyasətçidir, ona inanır".

T.Abbasov deyir ki, Rusiyanın Qərbə şose yolları Belarusdan keçir və xarici daşımalarda böyük rol oynayır, Kreml dəhlizləri itirə bilər.

Ekspertlər bundan sonra Lukaşenkounun Rusiyanın hədəfinə çevriləcəyini ehtimal edirlər. Əsas fikirlərdən biri, Belarus rəhbərinin sanksiyalar altında qalan, nüfuzunu getdikcə itirən Rusiyaya yaxın olmaqla öz ölkəsinin gələcəyi-

ni təhlükə altında qoyacağını indidən dərk etməsi ilə bağlıdır.

Hər şey ondan başladı ki, Rusiya 2008-ci ildə Gürcüstanı parçalayanda Kreml Lukaşenkodan Abxaziya və Cənubi Osetiyanın "müstəqilliklərini" tanımağı tələb etdi. Lukaşenko bu tələbi rədd etdi.

Üstündən 8 il keçdikdən sonra Rusiya Ukraynanı parçaladı, Krımı ilhaq etdi. Bu dəfə də Krımın "müstəqilliyini" tanımağı tələb etdi. Lukaşenkodan. Belarus prezidenti yenə Kremlin təzyiqləri qarşısında baş əymədi. Hətta bir müddət əvvəl bu gərginlik o həddə çatmışdı ki, Rusiya sərhədində Belarus mallarını qəbul etməzdi, yüksək vergilər tətbiq edirdi. Halbuki bu iki dövlət Gömrük və Avrasiya İttifaqı Birliyinin üzvləridir. Daha sonra Lukaşenko Rusiyanın Belarusda hərbi baza yaratmaq istəyini rədd etdi.

İndi isə rus neftindən imtina münasibətləri daha kəskin fazaya keçirə bilər. Lukaşenko hakimiyyətinin devrilməsi təhlükəsi belə istisna edilmir.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Məlum olduğu kimi, prezident fərmanına uyğun olaraq problemli kreditlər üzrə kompensasiyaların ödənilməsinə başlanılıb. Çox böyük miqyaslı bir proses olduğundan müəyyən problemlərlə də müşayiət olunub. Vətəndaşlarda xeyli suallar var. “Yeni Müsavat” olaraq bütün bunlara Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının eksperti Elman Sadıqovla birgə aydınlıq gətirdik.

(Əvvəli növbəti sayımızda)
 - Kredit borcu pensiya kartından çıxarılan vətəndaşların kredit borcları, eləcə də zəminlərin ödədiyi kredit borcları ilə bağlı məsələ necə həll olunacaq?

- Təqaüdlərlə bağlı məsələ aktualdır, bizə də bununla bağlı şikayət məktubları gəlir. Məktubları incələyirik, daha çox hansı məsələlərin vətəndaşlarımızı narahat etdiyini öyrənirik. Məktublarda daha çox o qeyd olunur ki, pensiya kartlarından tutulan məbləğ çox olur. Bu məbləğ təqaüdü 50%-dən çox olmasa da yenə də yerdə qalan məbləğ vətəndaşın dolanışığı üçün yeterli olur. Aylıq ödənişin çox olması bəzi vətəndaşlarımızı narahat edir. Məhz fərmanın ikinci hissəsi, restrukturizasiya ilə bağlı məsələ bu cür tənzimləmək mümkün deyil. Bir-iki il deyilmədi, 5 il vaxt verildi və illik 1 faizlə kreditlərin geri qaytarılması üçün vaxt verildi. Burada 17 min manata qədər kreditlərdən söhbət gedir. Nəticədə aylıq ödənişlər kifayət qədər aşağı olacaq.

- Bu kreditlər problemli kredit deyil, ödənilir, daha doğrusu, məcburi şəkildə hər ay bank tərəfindən kartdan çıxarılır, vətəndaşlar gündəlik ehtiyaclarını ödəyə bilmirlər...

- İddia mərhələsində olan, məhkəmədə olan, icra mərhələsində olan kreditlər var. Əgər həmin kreditlər fərmanın əhatə dairəsinə düşürsə, geri çağırılmaqdadır. Hansı halda geri çağırılır? Ancaq o halda ki, vətəndaş banka müraciət edir. Hazırda aylıq ödənişi 200 manat olan kreditlər var ki, onlar da restrukturizasiya oluna bilər. Əgər fərmanın tələblərinə uyğundursa, şərtlərinə cavab verirsə, onlara da baxıla bilər. Daha çox 360 gündən çox ödənilməyən kreditlərdən söhbət gedir. Yəni vətəndaş aylıq 200 manat ödəyə bilmədiyi üçün həmin kreditlər üzrə 28 fevral 2019-cu il tarixə 360 gündən çox ödənişi olmayan vaxtı keçmiş borc yaranmışdır. Həmin borc 5 il müddətinə restrukturizasiya olunduqca aylıq ödəniş kifayət qədər aşağı olacaq. Sizin qeyd etdiyiniz pensiya kartından aybaay tutulan kredit borclarında ödəniş olduğu üçün tam olaraq bu fərmanın əhatə dairəsinə düşür. Bu kreditlər üzrə məsələlər banka vətəndaş arasında tənzimlənir.

- Bir də zəminlərin ödədiyi kreditlər var. Kredit götürən şəxs borcunu ödəyə bilməyib və borc zəminin əmək haqqı kartından çıxılır... Bu halda onların kompensasiya alınması və ya kreditinin restrukturizasiyası mümkündürmü? Yeni bir tərəfdən problemli kreditdir, digər tərəfdən də aybaay ödənilir...

- Çox sayda zəminlər var ki, krediti ödəyirlər. Xüsusilə də avtomobil kreditlərində belə məsələlər var. Avtomobillərlə bağlı məsələlərdə vətəndaşların özündə etinasızlıq var ki, alınan avtomobillər rəsmiləşdirilmir, buna görə də kredit götürən şəxsin adında qalır. Ancaq məbləği başqası ödəyir. İndi isə ödəyən şəxs iddia edir ki, məbləği mən ödəmişəm, ancaq kompensasiyanı başqası alır. Ancaq avtomobil rəsmiləşdi-

“2019-un ikinci yarısından yüksək faizli istehlak kreditlərini görməyəcəyik”

Elman Sadıqov: “Əgər vətəndaşlarımız zəmin olaraq kiminsə kreditini özləri ödəyiblərsə, ödəniş çekləri və müqavilənin nüsxəsi ilə məhkəmələrə müraciət edə bilirlər”

“Banklar istəsələr də bundan sonra yüksək həcmdə və yüksək sayda istehlak kreditləri verə bilməyəcəklər”

rişəydi, müqavilə olsaydı, bu məsələyə baxmaq olardı. Məsələni bu cür tənzimləmək mümkün deyil. Hansısa bir zəmin iddia edir ki, borcu mən ödəmişəm və bunu tənzimləmək, yüz minlərlə vətəndaşa tətbiq etmək mümkün deyil. Nə fiziki, nə texniki baxımdan mümkün deyil. Burada subyektivlik olacaq, hər kəs deyə bilər ki, filankesin kreditinin, məsələn, 500 manatını mən ödəmişəm. Bir sıra hallarda bir kredit üzrə 2 zəmin ödəniş edib. Bu həlli tapılmayan bir məsələyə çevrilir və xaos yaranar. Ona görə də kompensasiya konkret olaraq müqavilə bağlanan şəxsə ödənilir.

Ancaq vətəndaşlarımızın hüququ var ki, əgər zəmin olaraq kiminsə kreditini özləri ödəyiblərsə, ödəniş çekləri var, müqavilənin onlarda nüsxəsi var, şəxsiyyət vəsiqəsini də əlavə edərək, məhkəməyə müraciət edə bilirlər. Bu məsələ avtomobil kreditlərinə də aiddir. İddia qaldıra bilərlər ki, mən bu vətəndaşın kreditini ödəmişəm, ancaq kompensasiyanı o alıb. Bu yalnız mülki qaydada məhkəmə yolu ilə həll oluna bilər, başqa həll yolu yoxdur. Palata və ya bank tərəfindən zəminin hesabına məbləğin yatırılması çox böyük qarışıqlığa səbəb ola bilər, xaos yarada bilər. Ona görə də bank rəsmi kredit müqaviləsi bağladığı şəxsin hesabına kompensasiya məbləğini köçürür.

- Zəminlərin ödədiyi kredit problemli kredit kimi restrukturizasiya oluna bilərmi?

- Banklar fərdi şəkildə Qarabağ əlilləri, müharibə veteranları, şəhid ailələri kimi sosial qruplara, fərmanın əhatə dairəsinə düşsə

də, düşməsə də həssas yanaşırlar. Banklar bir çox hallarda bu məsələdə təvazökarlıq edirlər, mətbuatda işıqlandırmırlar, amma güzəştli olur. Zəminlər tərəfindən ödənilən vəsaitlərə gəlincə, fərmanda açıq-aşkar qeyd olunub ki, “28 fevral 2019-cu il tarixdə 360 gündən çox gecikməsi olanlar”a şamil edilir. Əgər fərmanda zəminlər tərəfindən ödənilənlər də nəzərə alınaraq, o kreditlər də şamil edilsin yazılısaydı, o zaman bütün ödənilmə mərhələsində olan kreditləri də əhatə edərdi və bütün kredit portfelinə şamil olunardı. Bu isə artıq idarə olunmaz bir proses çevrilirdi. Biz məsələnin mahiyyətinə baxmalıyıq. Mahiyyət odur ki, vətəndaş hər hansı səbəbdən iş yerini itirib, ödəmə qabiliyyətini itirib, müflis olub və bu kredit 360 gündən çox gecikib, ümitsiz borca çevrilir. Vətəndaşın da üzərində bir yüküdü, başqa yerdən də kredit götürə bilmir, bankla arasında gərginlik yaranır. Bu, vətəndaşın gərginliyini azaltmaq üçün atılmış addımdır.

- Belə suallar da yaranır ki, cərimə və faizlərin silinməsi ilə bağlı borcu ödəyənlərlə, ödəməyənlər arasında fərq yaranır. Borcunu ödəyənlərə dəbbə pulu və faizlər ödənilmir, ancaq ödəməyənlər üçün silinir...

- Bəli, belə suallar var, ancaq narazılığın olmaması üçün fərmanda birmənalı şəkildə deyildi ki, ödəyən vətəndaşlara da kompensasiya verəcək. Dövlət deyir ki, devalvasiya nəticəsində vətəndaşa dəyən zərəri birtərəfli şəkildə ödəyirəm, onu 2-3 yerə bölmürəm. Məsələnin mahiyyəti bu-

deyir ki, istehlak kreditləri gəlirli kreditlərdir, ona görə banklar buna qaçır. Xeyr, belə deyil, banklar ələcsiz qaldıqları üçün daha uyğun və rentabelli biznes layihələri az olduqca buna qaçır. İstehlak kreditləri gəlirlidir, lakin çox zəhmət və xərc tələb edir, həm hüquqşünas, həm problemli kreditlərlə məşğul olan işçi sayı çox olmalıdır. Kreditin sayı çoxdur, məbləğ azdır. Banklar bu yükəndən azad olundu. Bankların müştəri bazası genişləndi, ölkə üzrə 900 mindən çox kreditdən söhbət gedir. Onların bir çoxları bağlandı, azaldı və restrukturizasiya olundu. Kredit portfelini hiss olunacaq qədər sağlamaşdı.

Digər tərəfdən, həm alınan kompensasiya, həm də restrukturizasiya prosesi üçün Mərkəzi Bankdan daxil olacaq vəsaitlər banklarda əlavə vəsaitlərin formalaşmasına səbəb oldu, likvidlik artdı. Banklarda yeni sağlaml kreditlərin verilməsi üçün mənbə yarandı ki, sonrakı mərhələdə istər kiçik və ota sahibkarlıq, istərsə də, böyük biznes layihələri üçün bu yaranmış şansıdan istifadə etmək olar. Sahibkarlar yaxşı və əsaslandırılmış biznes layihələri təqdim edə bilərlər. Buyurub banklara müraciət etsinlər, mən əminəm ki, banklar da bu vəsaitləri real sektora, yaxşı biznes layihələrinə yönləndirmək istəyirlər. Bu həm hökumətin tövsiyəsidir, Palatanın və bankların üstünlük verdiyi məsələdir.

Sektorda əsaslı fikir yaranıb ki, istehlak kreditləri daha gəlirli olduğu üçün banklar ona üstünlük verir, bu doğru deyil. İstehlak kreditləri də verilməlidir, bunsuz mümkün deyil. Bəzi banklarda 70 faiz korporativ müştərilərdir, 30 faiz istehlak kreditləri, bəzi banklarda isə daha çox istehlak kreditləridir. Ümumilikdə isə istehlak kreditləri ilə bağlı da banklar dərslərini aldılar. İstehlak kreditləşməsində öncəki 25-30-35 faiz dönmə geridə qaldı. Artıq banklar 18-20 faiz arasında kredit təklif edirlər. Bu fərman banklara ucuz maliyyəli vəsaitlər verdi, likvidliyi yüksəldi, kredit portfelləri sağlamaşdı. Kreditləri bağlanan bir çox vətəndaşlar potensial müştəriyə çevrildilər.

- Necə etmək lazımdır ki, banklar əvvəlki səhvlərə yol verməsinlər?

- Artıq banklar istəsələr də bundan sonra yüksək həcmdə və yüksək sayda istehlak kreditləri verə bilməyəcəklər. Çünki Palatanın qoyduğu qaydalara görə, vətəndaşın bütün banklar üzrə götürdüyü kreditin aylıq ödənişlərinin cəmi aylıq rəsmi gəlirinin 50 faizindən çox ola bilməz. Əgər vətəndaşın 500 manat gəliri varsa, onun bütün banklar üzrə götürdüyü kreditlərin aylıq ödənişlərinin cəmi 250 manatdan çox ola

bilməz. Banklar kredit verərkən Azərbaycan kredit bürosundan çıxarıldıqca əldə edirlər, vətəndaşın digər banklardakı kreditləri hesablandıqdan sonra istehlak kreditləri verilir.

- Banklar vətəndaşlardan 1-7 faiz arasında əmanətləri götürüb, 25-30 faizlə digər vətəndaşlara kredit verirlər. Aradakı 4 dəfədən artıq fərqin bir iqtisadi izahı varmı?

- Banklar bu gün 7-8 faizlə depozit qəbul edirlər. O da sirr deyil ki, banklara təqdim olunan biznes layihələrinin sayı azdır, real sektor kreditləşmədə qeyri-aktivlik göstərir. Kredit almaq istəyən şəxslərdə isə nə əsaslandırılmış layihə var, nə hesablılıq var. Banklar 2014-cü ilə qədər olan prosesləri unutmaq istəyirlər. Rəsmi olmayan gəlirlər əvvəllər nəzərə alınmırdısa, indi qətiyyənlə nəzərə alınır. Hökumət kölgə iqtisadiyyatına qarşı ciddi mübarizə aparır. Əsas tələb real hesablılığın və əsaslandırılmış biznes layihənin olmasıdır. Banklar cəlb etdikləri 10 milyon manat depozitə görə, vətəndaşa illik 7 faizlə 700 min manat faiz gəliri verməlidirlər. Biznes kreditləri olmadıqca görə və kreditlərin sayı az olduğuna görə, həmin xərcləri bağlamaq üçün banklar nisbətən yüksək faizlə daha çox istehlak kreditləri verməyə məcbur olurlar. Ancaq bu yaxşı hal deyil. Dəfələri MBNP-in, Mərkəzi Bankın və Banklar Assosiasiyasının da vurğuladığı kimi, bu məsələdə müəyyən addımlar atılacaq. Müəyyən planlar da var. Sözügedən fərman da imkan verir ki, banklar faizləri aşağı salsınlar. Hazırda tendensiya buna doğru gedir, yüksək faizlərin ömrü 1-2 aya bitir. 2019-cu ilin ikinci yarısından etibarən biz istehlak kreditlərində nominal faiz dərəcələrini 18-20 faiz arasında görərik. Ancaq müddət uzandıqca risk artır, risk artdıqca faiz artır və burada bir neçə illik kreditlər üçün nisbətən 20-22 faiz ola bilər. Ancaq yaxşı hazırlanmış rentabelli biznes layihələri olarsa, orada faiz dərəcələri 13-14-15 faiz arasında ola bilər. Bankların köhnə müştəriləri üçün faiz dərəcələri bundan da aşağı ola bilər. Elə layihə var ki, onun “cash flow”-su (nağd vəsaitlərin dövryyəsi) daha yüksək olur.

Banklar faiz dərəcələrini hesablayarkən bunu da nəzərə almalıdırlar. Əminliklə deyirəm ki, ilin ikinci yarısından etibarən istehlak kreditlərində aktivləşmə olsa da yüksək faizli istehlak kreditlərini görməyəcəyik. Artıq bir sıra banklar müştərilərinə ilkin 19-20 faizlə istehlak kreditləri təklif edirlər və bu proses başlayıb.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
 Foto: Elçin ƏKBƏROV
 “Yeni Müsavat”

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində aparatın və struktura daxil təsərrüfat xidmətlərinin rəhbərlərinin iştirakı ilə iş forma və metodlarına, eləcə də neqativ hallar və korrupsiya ilə mübarizə məsələlərinə həsr olunmuş geniş müşavirə keçirilib.

Müşavirədə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov ölkə başçısının apardığı çoxşaxəli islahatların bir çox neqativ halların qarşısını aldığı və bu sahələrdə şəffaflığın təmin olduğunu bildirdi. O, prezident İlham Əliyevin dövlət qulluqçuları qarşısında qoyduğu tələblərə toxunaraq bildirdi ki, hər bir rəhbər işçi öz fəaliyyətində şəffaflıqla çalışmalı, hər hansı korrupsiya hallarına və pozuntulara yol verməməli, dövlət büdcəsindən səmərəli, düzgün istifadə etməli, ən vacibi isə bütün işlərini "təmiz əllərlə" görməlidir.

İcra hakimiyyətinin başçısı hələ də bezi neqativ halların mövcud olduğunu deyərək, belə hallara qarşı ciddi mübarizə aparılacağını və aşkarlanan faktlar barədə hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət ediləcəyini bildirdi.

Struktura daxil olan xidmətlərin işlərindən danışan Eldar Əzizov qeyd edib ki, ölkə başçısının Bakı şəhərinin lift təsərrüfatının yenilənməsi ilə bağlı müvafiq sərəncamının icrası məqsədilə Almaniya Federativ Respublikasının "Wittur Holding GmbH" şirkəti ilə müqavilə imzalanmasına hazırlıq gedir.

Müşavirədə paytaxtın məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin rəhbər işçilərinə məktəbəqədər təhsil müəssisələri

Eldar Əzizov Bakıdakı

bağça korrupsiyasına qarşı

Bağçalarda qəbulun elektronlaşdırılması bu sahədəki özbaşınalığa son qoya biləcəkmiz?

nə uşaqların qəbulunda neqativ hallara yol verilməməsi ilə bağlı ciddi xəbərdarlıq edilib, bildirilib ki, qəbul məsələlər nəzarətə götürüldü və bağçalara qəbulun elektronlaşdırılması işləri artıq bu ilin sonuna kimi həyata keçiriləcək.

Qeyd edək ki, bağçalara qəbulun elektronlaşdırılması ilə bağlı məsələ artıq bir ildir ki, gündəmdədir. Bəs bu sistem həyata keçirilərsə, neqativ hallara tamamilə son qoyula bilər

mi? **Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Məsəvi"yə danışdı:** "Prezidentin 2011-ci ildə dövlət müəssisələrində elektron xidmətin göstərilməsi ilə bağlı sərəncamı var idi. Bundan sonra bir sıra dövlət orqanlarında bu və ya digər qəbul prosesi elektron variantda həyata keçirilməyə başladı. Biz bunun nümunəsini 2016-cı ildə dövlət məktəblərində 1-ci sinfə qəbul zamanı

görməyə başladım. Təəssüf ki, bağçalarda bu proses hələ də fərdi qaydada direktorların razılığı əsasında həyata keçirilir. Və təəssüflər olsun ki, ölkədəki, xüsusən də Bakıdakı 346 uşaq bağçasının demək olar ki, böyük əksəriyyətində müraciət zamanı neqativ hallar yaşanır. Belə ki, valideynə yer olmadığı bildirilir, bundan sonra bu və ya digər formada qəbul həyata keçirilir.

Amma burada sosial ədalət prinsipi nə qədər gözənilə-

manda aztəminatlı ailələrin uşaqlarının qəbulu prosesi gecikə bilər. Həmçinin deyə bilərik ki, hər kəs yüz faiz internet resurslarından, elektron qaydalardan istifadə edə bilər. Yeni adı birinci sinfə qəbul zamanı müşahidə etdik ki, kifayət qədər gecikmələr olur, valideynlərin bir qismi elektronlaşdırılmadan istifadə edə bilmir. Ali məktəblərin qəbulunda da görürük ki, bəzən bununla bağlı mütləq şəkildə texniki xidmət göstərilməlidir.

nar qəbul olunsun.

Bundan başqa, düşünürəm ki, tək cə elektron qaydada qəbul deyil, həmçinin bağçalara qəbul olunmuş uşaqlar təhsilin sonrakı pillələrinə keçməsi üçün imtahan verməlidir.

Ümumiyyətlə isə bağçalara qəbulun elektronlaşdırılması vaxtında verilmiş qərar, addımdır.

Bir məsələni də qeyd edim ki, bağçaların sayı az olduğundan uşaqların sayının çox az hissəsini təmin edə bilər. Məsələn, ölkədə hazırda 1672 uşaq bağçası var ki, burada da 123 min uşaq təhsil-təlim almağa cəlb oluna bilər. Halbuki bu say ölkədəki uşaqların yalnız 25 faizini təşkil edir".

Məlumat üçün onu da əlavə edək ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin ərzaqla təminatının vəziyyətinin yerində araşdırılması bağlı komissiya yaradılıb. Həmin komissiya paytaxtın bir sıra uşaq bağçalarında standartlara uyğun olmayan ərzaq verilməsini aşkarlayıb. Həmin ərzaqların tam şəkildə geri qaytarılaraq yerinə keyfiyyətə uyğun ərzaqlarla əvəz olunduğu bildirilir. Məlumat görə, bu işlərdə prinsipi allıq göstərməyən bir neçə bağça müdirəsinə töhmət verilib, Bakı Şəhər Məktəbəqədər təhsil və uşaq evləri idarəsinin rəhbərliyinə ciddi xəbərdarlıq edilib. Eyni zamanda Bakı şəhərindəki məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin ərzaq təminatını həyata keçirən qurumların rəhbərləri şəhər icra hakimiyyətinə dəvət olunaraq məsələ ilə bağlı xəbərdarlıq edilib.

□ Xalid GƏRAY, "Yeni Məsəvi"

Azərbaycanda beyin mərkəzlərini necə qurmalı...

Sülhəddin Əkbər: "Təhsil sistemimiz üçölçülü düşünmək imkanına malik insan yetişdirməyə qadir olmalıdır"

Müasir dünyada müstəqil beyin mərkəzlərinin rolu getdikcə artır. Hökumətlər müxtəlif istiqamətlər üzrə siyasətlərini müəyyənləşdirərək strateji düşüncə mərkəzlərinin tədqiqat və araşdırmalarından bəhrələnilir. İnkişaf etmiş ölkələrdə yüzlərlə, bəzən hətta minlərlə belə mərkəzlər fəaliyyət göstərir. Azərbaycanda isə bu sahədə ciddi boşluqlar var. 2000-ci illərdən etibarən araşdırma və tədqiqat mərkəzlərinin fəaliyyətində müşahidə olunan aktivləşmə vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması prosesi nəticəsində demək olar ki, bütünlüklə dayandı. Ölkə prezidentinin fərmanı ilə bir neçə ay əvvəl Azərbaycanda Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi və Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin yaradılmasına başlanılıb.

Azərbaycanda inkişaf etmiş dünya təcrübəsinə uyğun beyin mərkəzlərinin fəaliyyəti nə üçün zəruridir? Belə mərkəzlərin yaradılması üçün hansı addımlar atılmalıdır?

Politoloq, Azərbaycan Atlantik Əməkdaşlıq Assosiasiyasının rəhbəri Sülhəddin Əkbərin "Yeni Məsəvi"yə dedi: "Nə görə, dövlət quruculuğu, idarəçiliyi bir ağıl, beyin işidir: "Yeni dövləti quranlar, onu idarə edənlər ilk öncə mövcud dünya şərtlərini nəzərə alaraq fəaliyyət göstərməli, dövləti idarə etməlidirlər. Çünki artıq müasir dünyaya öz inkişafında elə bir nöqtəyə gəlib çatıb ki, heç bir dövlət sözün hərfi mənasında müstəqil ola bilməz. Dövlətlər, əvvəla, sayca artıblar. İkinci bir tərəfdən, dünyada inteqrasiya nəticəsində qarşı-

lıqlı bağlılıq, təsir səviyyəsi o həddə çatıb ki, dünyanın hansısa bir nöqtəsində baş verən hadisə bu və ya başqa dərəcədə bütün dövlətlərə təsir edir. Ona görə də dünyada, hətta mən deyirdim dünya ətrafında, bütövlükdə kainatda gedən proseslər izlənsin, öyrənilsin, analiz olunsun və nəticələr çıxarılsın. Burada söhbət yalnız siyasi baxımdan prosesləri izləmədən getmir. Dövlət kosmosda gedən prosesləri də izləməlidir".

Politoloqun sözlərinə görə, Azərbaycan təhsil sistemi üçölçülü düşünməyi bacaran mütəxəssislər yetişdirmək imkanında olmalıdır: "Bu gün Yer kürəsinin 72 faizi su, cəmi 28 faizi qurudur. Bütün Yer kürəsini əhatə edən atmosfer, ondan üstə isə

kosmosdur. Gəlin görək, Azərbaycan Yür kürəsinin 72 faizini əhatə edən su ilə, atmosferlə, yaxud kosmosla bağlı hansı araşdırmaları aparır? Bizim təhsil sistemimiz insanımızı necə yetişdirir? Tarixən türklər quru dövlətləri quran millət olublar. Yeni Yer kürəsinin 28 faizini təşkil edən quru sahəsi ilə maraqlanıblar. Yalnız orta əsrlərdə Osmanlı dövlətində talassokratik düşüncə ortaya çıxıb və dənizlər uğrunda mübarizəyə qoşulublar. Yeni biz türklər digər okean sahələrində yerləşən millətlərdən fərqli olaraq, talassokratik düşüncəyə çox gec çatmışıq.

cək, əsasən onu həyata keçirmək lazımdır. Məlum olduğu kimi, 2017-ci ildə məktəbəqədər təhsil haqqında qanun layihəsi qəbul edildi. Və burada müəyyən sosial kateqoriyalı şəxslər var ki, ilk növbədə onların övladlarının bağçaya qəbulu nəzərdə tutulur. Amma elektron qaydada olanda, məsələn, Azərbaycan ərazisinin bütövlüğü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olan şəxslərin, məcburi köçkünlərin, eyni za-

lərdə on ilə gedir. Yeni sürət hədsiz artıb. Ona görə də biz ancaq dövləti idarə edənlərin ağına, beyninə arxayın ola bilmərik, olmamalıyıq da. Bu nöqtəyi-nəzərdən hər bir dövlətin akademiya sistemi, institutlar sistemi düzgün qurulmalıdır. Bu, bir dövlət siyasəti olmalıdır".

S.Əkbərin fikrincə, Azərbaycan dövlətin elm və təhsil sahəsində siyasətini konseptual olaraq dəyişməyə ehtiyac var: "Bu, bir dövlət siyasəti olmaqla, hökumətlərin dəyişilib-dəyişilməməsindən asılı olmayaraq davamlı şəkildə yürüdülməlidir. Uşaq baxçasından tutmuş orta məktəblər, ali məktəblər və akademiya sistemi tamamilə yenidən qurulmalıdır. Ondan sonra dövlət institutları yaradılmalıdır. Dünya təcrübəsi göstərir ki, təkmil bir iş üçün yalnız dövlət institutlarının fəaliyyəti gözənilən səmərəni vermir".

Politoloqa görə, dövlət maraqları iki qrupa bölünür: alt səviyyəli və üst səviyyəli olmaqla: "Üst səviyyəli maraqlar geopolitik, geostrateji, geoiqtisadi və geokültürel maraqlardır. Alt səviyyəli maraqlar isə siyasi, iqtisadi, hərbi və mədəni maraqlardır. Bütün bu üst və alt səviyyəli maraqları əhatə edən müstəqil düşüncə quruluşları şəbəkəsinin yaradılmasına təcili ehtiyac var".

Məlumdur ki, Azərbaycanın xarici donor təşkilatların fəaliyyəti demək olar ki, dayandı-

lıb, yerli mənbələr isə çox məhduddur. Bu halda belə mərkəzlərin fəaliyyəti hansı mənbələr hesabına maliyyələşə bilər? **S.Əkbər bildirir ki, Azərbaycan demokratiya baxımından inkişaf etməmiş ölkə olduğuna görə dövlətin dəstək verdiyi qurumlardan siyasi hakimiyyətin mövqeyindən çıxış edən fəaliyyət tələb olunur:** "Buna görə də dövlətin dəstəyi ilə müstəqil beyin mərkəzi formalaşdırmaq mümkün deyil. Eyni zamanda xarici qurumlardan maliyyələşmə ilə də müstəqil beyin mərkəzi qurmaq olmaz. Ona görə ki, maliyyəni verən mənbə məhsulu da özünə götürəcək. Bu sahədə yeganə yol azad və müstəqil biznesin inkişafıdır. Azad biznes mühiti yaradılsa, müstəqil beyin mərkəzləri öz fəaliyyətlərini maliyyələşdirmək üçün mənbə tapmaqda çətinlik çəkməyəcəklər. Belə bir biznes mühiti isə demokratiyaya keçiddən asılıdır. Yeni demokratiyaya keçid baş verməyincə azad, sərbəst rəqabət mühitində fəaliyyət göstərən milli burjuaziya da formalaşmayacaq. Məhz belə burjuaziya müstəqil beyin mərkəzlərinin istehsal etdiyi məhsulların əsas alıcısı olmaqla, onların fəaliyyətinin əsas maliyyə mənbəyinə çevrilə bilər. Bu şəraitdə dövlət də müstəqil beyin mərkəzlərindən analitik araşdırmalar, təkliflər almaqda maraqlı olacaq".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsəvi"

Aprelin 21-də Şri-Lankada baş vermiş terrorun məsuliyyətini İŞİD-in öz üzərinə götürməsi bu qruplaşmanı yenidən diqqət mərkəzinə gətirdi. Çünki düz bir ay əvvəl, martın 23-də Suriyada sonuncu İŞİD qəsəbəsi Bağuz kürd və amerikalı qüvvələr tərəfindən ələ keçirildikdən sonra ABŞ prezidenti Donald Tramp tənənləli surətdə bəyan etdi ki, artıq İŞİD başa çatıb. 2017-ci ilin 22 noyabrında isə İraq hökuməti ölkə ərazisində İŞİD-in məğlub edildiyini rəsmən bəyan etmişdi.

Ancaq bu zəfər bəyanatından tam bir ay sonra İŞİD Şri-Lankada 359 nəfərin öldüyü, 500-ə yaxın insanın yaralandığı terror aktını törətdi. Hər halda, terror aktının məsuliyyətini İŞİD üzərinə götürdü. Amma tək Şri-Lankada deyil, ötən həftə Suriyada İŞİD gözənlənmədən Suriya ordusuna hücum edib və 35 hərbcini öldürüb. İndi Rusiya Suriyada İŞİD-in yenidən qayıtması barədə xəbərdarlıq edir.

Amma əslində İŞİD "getməmişdi". Məsələn, BBC-nin araşdırmalarına görə, 2018-ci ildə İŞİD-ə məxsus təbliğat səhifələri müxtəlif ölkələrdə həyata keçirilən 3670 terror hücumunun məsuliyyətini öz üzərinə götürüb. Bu, günə təxminən 11 terror hücumu deməkdir.

Eyni zamanda 1767 terror, yeni 48 faizi İraqda, 1124 hücum, yeni 31 faizi Suriyada həyata keçirilib. Yerdə qalan terror hücumlarının əksəriyyəti Əfqanıstan, Misir, Somali və Nigeriyada baş verib. Təbii ki, siyahıda Britaniya, Fransa və Almaniya kimi Avropa ölkələri də var.

Beləliklə, 2018-ci ildə:
 Əfqanıstanda - 316
 Misir (Sinay yarımadasında) - 181
 Somali - 73
 Nigeriya - 44
 Yəməni - 41
 Filippin - 27 terror hücumu baş verib.

İŞİD-in bir çox ölkələrdə "filialı" var

Rusiya İŞİD-in yenidən Suriyaya qayıtması barədə xəbərdarlıq edib

İndi ekspertlərə görə, İŞİD artıq torpaq üzərində hakimiyyəti olmayan terror təşkilatı kimi fəaliyyət göstərir, yeni 5 il əvvəl olduğu kimi ərazilər tutub dövlət elan etmir, «Əl-Qaidə»nin etdiyi kimi qəfil hücumlar həyata keçirir. Amma eyni zamanda bir sıra ölkələrdə yenidən təşkilatlanmağa çalışır. Bu, daha çox İraq və Suriyada müşahidə olunur. Məlum olduğu kimi, İŞİD 5 il əvvəl İraq və Suriyada 88 min kv.km əraziyə sahib idi, onun nəzarət etdiyi məntəqələrdə 8 milyona yaxın insan yaşayırdı. 2017-ci ildə Mosul azad edən İraq ordusu İŞİD-i demək olar ki, bütün yaşayış məntəqələrindən qovdu və noyabrda yekun qalibiyyət elan etdilər. Amma indi xüsusən də son bir ildə İŞİD Diyala, Səlahəddin, Anbar, Kərkük və Ninova kimi

ərazilərdə hüquq-mühafizə orqanlarına hücumlar təşkil edir, adamları oğurlayır və terror aktları törədir.

ABŞ Müdafiə Nazirliyinin qənaətinə görə, İŞİD İraqda Suriyadan daha sürətli bir şəkildə güclənməyə çalışır. Təhlükəsizlik analitiklərinin hesablamalarına görə, hazırda İŞİD-in müxtəlif bölgələrdə 2 minə yaxın silahlı üzvü var. Bir zamanlar 80 min silahlı üzvü olan qruplaşma üçün 2 min az görünə bilər, amma indi İŞİD faktiki bir torpaq parçası üzərində hakimiyyət qurduğundan 2 min gizli terror hücumları üçün ciddi rəqəmdir. Bunu yuxarıdakı statistikadan da görmək olur, terror hücumları və sui-qəsdlərin sayı artır.

Suriyanın şimal-şərqi nəzarət edən kürdlər İŞİD-in yeni

taktika ilə hücumlarını artırıraqından narahatdır. Partizan hücumları, terror aktları və nəhayət, həbsxanalardakı İŞİD üzvlərini kürdlər ciddi təhdid olaraq görürlər.

İŞİD-in Yaxın Şərqdən (İraq və Suriyadan - K.R.) kənarda ən böyük "özəklərindən" biri Nigeriyada yerləşir. 2009-cu ildən Nigeriyada fəaliyyət göstərən radikal təkfirçi "Boko-Haram" terror təşkilatının 2016-cı ildə bölünməsinə sonra "İŞİD-in Qərbi Afrika vilayəti" adlı təşkilat ortaya çıxıb. Ümumilikdə "Boko Haram" aktiv fəaliyyət göstərdiyi 10 il ərzində 30 min insanın ölümünə səbəb olub, 2 milyon insan isə qaçqın düşüb. Hazırda "İŞİD-in Qərbi Afrika Vilayəti" qruplaşması Nigeriya ilə yanaşı Çad, Kamerun və Nigerdə də hücumlar həyata keçir.

Bu qruplaşmanın təxminən 15-18 min üzvünün olduğu güman edilir. Əsas qazanc yerləri qaçaqmalçılıq, adam qaçırma və xəracdır.

Afrikada İŞİD-in ikinci böyük gücü Misirdə, daha dəqiqi, Sina yarımadasında yerləşir. "Beyt əl-Makdis" (Qüdsün qədim adı - K.R.) daşyan qruplaşma əsas yarımada Misir polisi, ordu və hökumət məmurlarına hücumlar həyata keçirir. 2017-ci ilin payızında qruplaşmanın məsciddə törətdiyi terror nəticəsində 235 nəfər ölüb, 200-dən çox insan yaralanıb. Qruplaşma 2018-ci ildə də bir sıra terror hücumları həyata keçirib. Qahirə yaxınlığında isə qruplaşma 7 xristianı qətlə yetirib. Qərb analitikləri Suriya və İraqdan qaçan bezi İŞİD üzvlərinin Misirə yerləşəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edir.

Afrikada İŞİD-in daha bir "filialı" Demokratik Konqo Respublikasında mövcuddur. Daha doğrusu, bu mövcudluq yaxın zamanlarda məlum olub. İŞİD ilk dəfə bu həftə bu ölkədə baş verən terror aktının məsuliyyətini üzərinə götürüb. Yerli rəsmilər İraq və Suriyadan qaçan afrikalı İŞİD üzvlərinin bir qisminin bu ölkəyə yerləşdiyini iddia edir. Terror aktının məsuliyyətini isə özünü "İŞİD-in Mərkəzi Afrika təmsilçisi" kimi tanıdan qrup üzvlərini götürüb.

İŞİD-in ən güclü olduğu ölkələrdən biri də Əfqanıstandır. İŞİD bu ölkədə ilk dəfə 2014-cü ildə, yeni Suriya və İraqda "xilafət" elan etdikdən dərhal sonra üzə çıxıb. Hazırda ölkənin şimal və mərkəz rayonlarında özünü göstərən İŞİD-in 2 minə yaxın

silahlı üzvlünün olduğu ehtimal edilir. Və bu qruplaşma Əfqanıstanda əsas hərbi güc olan Talibanla savaşı.

Dünyanın əhali sayına görə ən böyük müsəlman ölkəsi olan İndoneziyada münaqişə bölgəsi olmasa da, bu ölkədən təxminən 500 insanın Yaxın Şərqdə İŞİD sıralarında döyüşdüyü ehtimal olunurdu. Hazırda yerli rəsmilər İŞİD üzvlərinin bir çoxunun yenidən ölkəyə qayıtacağını ehtimal edir. Ötən ilin may ayında özünü İŞİD-in tərəfdaşı elan edən JAD qruplaşması İndoneziyada terror aktı törədib və nəticədə 30 nəfər ölüb.

Uzaq Şərqdə yerləşən Filippin adalarında 80 milyonluq əhəlinin 5 faizi, yəni təxminən 4 milyon müsəlman yaşasa da, adalarda uzun illər radikal islamçı "Əbu Səyyaf" qruplaşması fəaliyyət göstərib. 2014-cü ildən sonra isə Filippində İŞİD-in sorağı gəlməyə başlayıb. 2017-ci ildə İŞİD silahlıları Maravi şəhərinə hücum edib və yüzlərlə insanın ölümünə səbəb olan toqquşmalar baş verib. Hökumət qüvvələri Maravi şəhərini azad etsə də, tropik məşələrdə İŞİD silahlılarının olması ilə bağlı narahatlıq qalır.

Qərb ölkələri də İŞİD-in hücumlarından özlərini qoruya bilməyib. 2018-ci ildə Fransa, Belçika, Kanada və Avstraliyada ümumilikdə İŞİD tərəfindən 7 terror hücumu həyata keçirilib. Şri-Lanka terroru göstərdi ki, indi "yer altına" çökən qruplaşma ən gözənlənməz regionlarda belə qəfil üzə çıxa bilər.

Qanun RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Bakının Çin və Rusiya ilə hərbi təlimləri- balanslı siyasət, yoxsa...

Ramil Məmmədli: "Biz güclünün və bizə qarşı yaxşı mövqedə olanın yanında olmalıyıq"

Rusiya Milli Qvardiyası Çinlə keçirəcəkləri hərbi təlimlərə Azərbaycanı müşahidəçi qismində dəvət etməklə niyyətindədir. Bu barədə Rusiya Federal Milli Qvardiya Qoşunları Xidmətinin direktoru, ordu generalı Viktor Zolotov bildirib.

O, cari ilin sonunda keçiriləcək nəzərdə tutulan təlimləri müşahidə etmək üçün həmçinin Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan nümayəndələrini də dəvət etməyi düşündüklərini qeyd edib.

Beynəlxalq əməkdaşlıq məsələlərinə toxunan Rusiya Milli Qvardiyasının rəhbəri ən yaxın əməkdaşlıq əlaqələrinə

KTMT, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı, BRICS-ə üzv və müşahidəçi ölkələrə malik olduqlarını, bununla yanaşı, Qırğızıstan, Azərbaycan, Tacikistan, Serbiya, CAR kimi ölkələrlə də əməkdaşlığı genişləndirdiklərini diqqətə çatdırıb.

Yayılan bu xəbərlər çoxsaylı müzakirələr doğurub. Azərbaycanın Qərbin əsas

düşmənləri sayılan iki ölkənin hərbi təlimində iştirakının riskli olduğunu düşünənlər var. Amma belə təlimlərin ölkəmiz adına müsbətlərinin olduğu da qeyd edilir.

Hərbi icmalçı Ramil Məmmədli balanslı siyasətin vacibliyindən söz açdı: "Azərbaycanın iri dövlətlərin maraqlarının kəşiydiyi nöqtədə yerləşməsi, regionun mövcud vəziyyəti və müharibə vəziyyətində olmağımız dövlətimizin bəzi məsələlərdə balanslı siyasət yürütməsinə səbəb olur. Bu, əsas hər-

bi-texniki əməkdaşlıq və hərbi-siyasi münasibətlərdə özünü göstərir. Məhz bu amilləri əsas götürərək rəsmi Bakı heç bir hərbi bloka qoşulmur, ikitərəfli əməkdaşlıqlara üstünlük verir və ərazilərimizi işğal edən Ermənistan istisna olmaqla digər ölkələrlə hərbi sahədə əməkdaşlığın qurulmasına çalışır. Lakin buna baxmayaraq, dünyadakı mövcud çağırışlar, sürətli yerdəyişmələr, risklərin artması bəzi məsələlərdə mövqe nümayiş etdirməyi dikte edir. Məhz bu və digər səbəblərdən

Azərbaycan Rusiyanın təsis etdiyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından hələ illər əvvəl çıxmağı məqsəduyğun hesab etdi. Bundan başqa, Rusiya ilə hərbi sahədə əməkdaşlıqdan yayındı. Bunun mümkün olması 1990-cı illərdə həm Rusiyanın zəifləməsi, həm də sabiq prezidentlər Əbülfəz Elçibəy və Heydər Əliyevin siyasi xətti ilə bağlı idi. Son illərdə Rusiyanın keçmiş sovet respublikaları ilə münasibətində dəyişiklik etməsi, həmçinin Qərblə açıq münaqişəyə getməsi Azərbaycanı da çıxılmaz vəziyyətə qoyub. Rəsmi Bakı məcbur olub ki, Rusiya ilə hərbi-siyasi və hərbi-texniki məsələlərdə əməkdaşlığa yenidən baxsın, daha doğrusu, əlaqələri intensivləşdirsin.

Əlbəttə, 1980-ci illərin sonunda və 1990-cı illərin əvvəllərində işğalçı Ermənistanla açıq hərbi dəstək verən Rusiya ilə hərbi sahədə əməkdaşlıq heç də Azərbaycan cəmiyyətində bir-mənalı olaraq müsbət qarşılanılmaz. Bundan başqa, Qərbin iqtisadi tərəfdaşı olan Azərbaycanın Rusiya ilə hərbi-taktiki sahədə əməkdaşlığı da partnyorlarımız tərəfindən müsbət qarşılanmayacaq. Bu mənada Rusiya hərbi birliklərinin təlimlərində Azərbaycan əsgərinin istənilən formatda iştirakı çətin həzm oluna bilər. Hazırkı məqamda Qərbin iqtisadi və siyasi qurumları ilə əməkdaşlığımızın pisləşməsi Azərbaycanın dövlət təhlükəsizliyinə xələl gətirə bilər. Heç bir halda Azərbaycanın müttəfiqsiz, tək meydanda qalmasına imkan vermək olmaz. Onsuz da son illərdə Rusiya siyasi manevrlərlə Azərbaycanın yenidən KTMT-yə üzv olması üçün cəhdlər edir. Azərbaycanın Qərbdə bütərəmsi Ermənistanın mövqelərini gücləndirə bilər. Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəkləyən Avropa təsisatları qarşısında bunu etmək olmaz. Digər tərəfdən də nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiya ilə Qərb arasındakı gərginlik daha da artır. Biz güclünün və bizə qarşı illərdir yaxşı mövqedə olanın yanında olmalıyıq".

Qavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Bu gündən Bakının mərkəzi küçələrində yarış maşınları şütlüyəcək. Paytaxt növbəti dəfə "Formula 1" yarışlarına şahidlik edir. Ona görə də şəhərin mərkəzi yollarında nəqliyyatın hərəkətində dəyişikliklər edilib. Biz ötən gün mərkəzdə olarkən müşahidə etdik ki, bulvara gedən yollar bağlandıqına görə avtomobillər üçün alternativ yol kimi əks istiqamətlər açılıb. Polis əməkdaşları da hərəkəti tənzimləməyə çalışırlar.

Məsələn, Nəsimi heykəlinə doğru əks istiqamətdən sürməyə icazə verilib və ikitərəfli yol açılıb. Bununla belə, mərkəz olduqca sıxıqdır, avtomobil saxlamağa yer tapmaq qəliz məsələdir və günəşli havada gəzməyə çıxmaq istəyənlərə metrodan istifadə etmək məsləhətdir.

Elə yeri gəlmişkən, hava şəraitinin yaxşılaşması şəhərdə sıxlıq olmasına baxmayaraq, insanların gəzintiye çıxmasına səbəb olub.

Həm şəhərin qonağı olan turistlər, (əksəriyyəti ərəblər, iranlılar, müəyyən qədər avropalı - E.S.) həm yerli sakinlər Fəvvarələr meydanına axış-ırlar.

"Formula 1" həyəcanı başladı

"Torqoviy" "mühasirədə", ərəblər isə...

Eləcə də restoranların küçə balkonları da açıq, müştərilər açıq havada oturmağa üstünlük verirlər.

Hazırda yarışlara görə Nəsimi heykəlinin yaxınlığındakı

küçə, o cümlədən Nizami heykəlinə doğru istiqamətdə hərəkət məhdudlaşdırılıb, orada polis və FHN əsgərləri keşik çəkirlər.

Ümumiyyətlə, Bakıda ele

bir qarmaqarışlıq müşahidə edilir ki, məşhur "Köydən endim şəhərə" türk kinosu yada düşür: adam basabasdan, səs-küydən az qala başını itirir.

Amma deyəsən, bu mənzərə turistlərin ürəyincədir. Onların Bakının səs-küyündən xoşları gəlir. Əsl şəhər ab-havası görürlər.

Axşamlar isə ərəb turistlər mərkəzdə daha çox gözə dəyirlər. Gənc ərəblər gecə klubları, əyləncə məkanları axtarırlar. Ərəb turistlər "Formula 1" yarışlarını da maraqla gözləyirlər. Onların arasında bu gündən başlanacaq yarışlara baxmaq üçün bilet alanlar heç də az deyil.

Qeyd edək ki, gənclər və idman naziri Azad Rəhimov növbəti ildən yarışların iyun ayında keçiriləcəyini və Bakıda yarışların finalının 28 iyununa təsadüf edəcəyini bildirib. "Formula 1" yarışları daha 3 il, yəni 2023-cü ilə qədər ölkəmizdə keçiriləcək.

Dövlət Yol Polisi (DYP) isə "Formula 1" SOCAR Azərbaycan Qran-prisi ilə bağlı sürücü və piyadalara müraciət edib.

Bildirilib ki, alternativ küçələrdə nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının qarşısını almaq, sürücü və piyadaların mənzil başına təhlükəsiz şəraitdə çatmasını təmin etmək üçün Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejimində xidmətlərini davam etdirirlər.

Sutkanın pik saatlarında isə nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının qarşısını almaq, piyadaların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün küçə və prospektlərdə yol patrul xidməti əməkdaşlarının sayı artırılır.

Sürücü və piyadalardan hərəkətdə olan zaman onların təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə yol patrul xidməti əməkdaşlarının göstəriş və tövsiyələrinə riayət etmələri xahiş olunur.

Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"
Foto müəllifindir

Müharibə kimi it dişləməsi xəbərləri - "parçaladı, yaraladı..."

Küçə itlərini xaricə satmaq təklifi...

Son bir neçə gündə küçə itlərinin insanlara hücum edib, xəsarət yetirməsi, onların ölümünə səbəb olması ilə bağlı çoxlu sayda informasiyalar yayılmaqdadır. Göyçay rayon sakininin it dişləməsindən dünyasını dəyişməsi, ardınca Bakının Sulutəpə qəsəbəsində 4 yaşlı Hüseynin quduz it tərəfindən çox ağır halda üz-gözünün parçalanması hadisəsi cəmiyyətdə böyük narahatlıq doğurmağa başlayıb.

Bu azmış kimi, məlum oldu ki, ötən gün Lənkəranda bir gecədə 10 nəfər quduz itlərin hücumuna məruz qalıb. Hadisə Lənkəran rayonunun Liman şəhərində baş verib. 18-65 yaş arasında olan şəxslər it dişləməsi nəticəsində müxtəlif bədən xəsarətləri aldıqından rayon xəstəxanasına yerləşdiriliblər. Sosial şəbəkələrdə quduz itlərin həmin şəxslərə hücum etməsi ilə bağlı videolar rəvənlər də yayılıb. Görüntülərdən küçə itlərinin yoldan keçən insanlara vəhşicəsinə hücum etdiyi əks olunub.

Bu hadisə bir daha sübut edir ki, sahibsiz küçə itləri ilə bağlı problem təkcə paytaxtda

deyil, regionlarda da ciddi məsələyə çevrilib. Məsələn, statistika məlumatına görə, təkcə son 3 ayda Lənkəranda 120 nəfərdən çox şəxs it dişləməsi səbəbindən xəstəxanaya müraciət edib.

Bu baxımdan gözler rəsdən xəsarətləri aldıqından rayon xəstəxanasına yerləşdiriliblər. Sosial şəbəkələrdə quduz itlərin həmin şəxslərə hücum etməsi ilə bağlı videolar rəvənlər də yayılıb. Görüntülərdən küçə itlərinin yoldan keçən insanlara vəhşicəsinə hücum etdiyi əks olunub.

altına alması mümkünsüzdür.

Bu arada belə bir xəbər də yayılıb ki, Abşeron rayonunun Xırdalan şəhərinin 26-cı məhəlləsində qadın küçədə it sürüsü saxlayır. Bu barədə Bakupost.az-a məhəllə sakinləri məlumat verib. Sakinlər bildirib ki, məhəllədə yaşayan orta yaşlı qadın küçə itlərini öz həyətidə yox, elə küçədə saxlayır, onları yemləyir. İtlər isə hamısı xəstəlik daşıyıcısıdır.

Sakinlər bildirib ki, küçədə sürü ilə gəzən itlər mütləq olaraq bu qadının evinin ətrafında gəzişir, məhəllədən keçən uşaq-böyük hər kəsə hücum edir. Hətta bir neçə az yaşlı itlərin əlindən son anda xilas edilib.

Sakinlər onu da əminliklə bildirir ki, məhəllədə dolaşan küçə itlərinin heç biri vaksinasıya edilməyib və itlər müxtəlif xəstəliklərin daşıyıcısıdır.

"Bunu itlərə baxdıqda dərhal bilmək olur. Onların əksəriyyəti yara-xoradır və tükrləri tökülüb. Hətta bəziləri o qədər xəstədir ki, yatdıqları yerdə ölürlər".

Sakinlər deyir ki, itləri sürü ilə məhəllədə saxlayan qadına bu barədə dəfələrlə irad bildirsələr də, qadın onları tutdurmaqla hədələyir.

Qeyd edək ki, əksəriyyət çıxış yolunu küçə itlərinin sayının tənzimlənməsində, bəziləri isə onların kənar yerlərdə öldürülməsini təklif edir.

"Azərbaycandan it eti ixrac etmək mümkündür". Bu qalmaqallı açıqlamanı Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov cəbhə.info

saytına bildirib. Sədr son vaxtlar paytaxt Bakıda və rayonlarda sürü ilə gəzən itlərin insanlara hücum etdiyini, onların nəzarətsiz qaldığını vurğulayıb və qeyd edib ki, ölkəmizdə it etinin ixracı üçün hər bir şərait var: "Bakıda, rayonlarda, hər yerdə nə qədər it var və onlar sürü halında gəzirlər. Məsələn, "Yeni Bulvar"ın sağ tərəfində 20-yə qədər, "Köhnə Bulvar"da 8-ə qədər it sürüsü daima gəzir ki, onlara nəzarət də yoxdur. Özüm də bir neçə dəfə həmin itlərin insanlara hücumlarının şahidi olmuşam.

Qaldı ki, ölkədən it etinin ixrac edilməsinə, azad bazar

iqtişadiyyatı şəraitində kimse it təsərrüfatı ilə məşğul ola, bu eti ixrac edə bilər. Ancaq mən iqtisadçı hüquqlarını qoruyan təşkilatın sədri olaraq razı olmaram ki, Azərbaycan dünyada it eti ixracı ilə məşğul olan ölkə olsun. Lakin nə etmək olar? Bir halda ki, ölkədə hamı eşşək südü, qurbağa istehsalına göz yumur, ona görə də bu ola bilər. Ancaq yenə də deyirəm ki, ölkədə it etinin ixrac olunmasının tərəfdarı deyiləm".

E.Hüseynov əlavə edib ki, bunun üçün ilk olaraq it etinə hansı ölkədə tələbat olduğu müəyyənəşdirilməlidir:

"Daha sonra hansısa bir ölkədə tələbat varsa, bunu təşkil etmək olar. Bu sahədən gəlir də əldə etmək mümkündür. Lakin düşünürəm ki, ölkədə özünü müsəlman adlandıran şəxslər bunu etməz. Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü ola-ola it eti istehsal etməsi düzgün deyil və İslam dəyərlərinə ziddir". Xatırladaq ki, bir neçə gün bundan əvvəl Müasir Müsavat Partiyasının sədri Hafiz Hacıyev sahibsiz itlərin xarici ölkələrə satılması ilə bağlı təklif irəli sürmüşdü:

"Çin və digər bir çox ölkələrdə it eti sevilmə qidadır. Onlar xarici ölkələrdən də it eti alırlar. Biz də Çinə it eti sata bilərik".

Məlumat üçün bildirik ki, Çin və Koreyada it eti qida kimi istifadə olunur. Bu ölkələrdə it eti yemək ənənəsi 4-5 yüz il əvvələ gedib çıxır. Hətta yazın sonunda it eti festivalı da keçirilir. Araşdırmalar onu göstərir ki, it eti yemək təkcə Çin və Koreyada deyil, həmçinin Avropa ölkələrində, o cümlədən İsveçrədə mövcuddur. Məlumat görə, bu ölkədə hər yüz adamdan üçü gizlicə it və ya pişik eti yeyir.

Xalidə GƏRAY
"Yeni Müsavat"

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmən-Rahim! Allaha həmd olsun, şükürlər olsun ki, bizlərə yaşamaq nemətini nəşib edib! Allahdan istəyimiz budur ki, bizlər bu neməti doğru-dürüst dəyərləndirə bilək. Gözəl bir ayın içindəyik. Şəban ayının son günlərini yaşamaqda-yıq. Allahdan istəyirik ki, bizə bu qalan günlərdə bəhrə aparmağı, bu ayın içində olan imkanlardan istifadə etməyi nəşib etsin.

İnsan bu dünyada iki zəiflik arasındadır

Bizlər bu mübarək aylarda öyrənirik ki, insanın həyatında əsas olan mövzu, mərkəzdə duran mətləb - elə bir hala gəlib çatmaqdır ki, özünü Allahın dərğahında hiss etsin və bu hisslə, bu anlama yaşasın. Belə ki, insan hər an Allah dərğahında olmasının fərhinə varsa, heç kəsə pislik etməz, heç kəsin haqqını basmaz - ilk növbədə, öz həqiqi maraqlarını da tapdalayıb keçməz. İnsanın həyatında ana xətt budur, qalan hər bir şey tefərrüatdır.

Biz insanlar iki zəifliyin, iki gücsüzlüyün arasında mövcudduq. Dünyaya gəlirik - aciz, gücsüz bir halda oluruq. Allah Təala bizi bu halda yaradır. Belli bir yaşdan sonra gücsüzlüyümüz yenə artır, zəifləyirik, qüdrətimiz azalır, yaşlılıq dövrü başlayıb. Bu, sabit bir mərhələdir. Bundan sonra artıq bu dünyada güclənmə olmur.

Bizlər bu iki zəifliyin arasında mövcud oluruq. Bu iki zəifliyin arasında isə Allah bizə qüvvə, qüdrət, güc verib. İnsan həddi-buluğ yaşından güclənməyə başlayır, arta-artı gedir. Enerji, fiziki qüvvə, şüur, dərk baxımından insan güclənir. Bir vaxta qədər bu davam edir ki, artıq insan rahat oturub-dura bilmir, rahat danışa bilmir, yaddaşı yerində olmur və s. Amma bu iki gücsüzlük dövrü arasında belli qüvvətlik dövrü mövcud olur. İnsan gərəkdir bu dövrün qədrini bilsin, onu dəyərləndirsin.

Bilməliyik ki, bu qüvvətlik və qüdrətlik periodunda olduğumuz halda, bu mübarək ayların da imkanlarından rahat istifadə edə bilirik. Misal üçün, oruc tutmaq üçün gərəkdir insa-

Ustünlüyə can atmaqdan imtina insana nə verir?

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

fitnə-fəsad iddiasında olmaları nəşib edirik. (Gözəl) aqibət (ancaq) təqvalılara məxsusdur".

Allah Təala bizləri mühüm bir mətləbdən xəbərdar edir. Axirətdə bir əzəmətli ev, əzəmətli imarət əldə etmək imkanı var. Bu, maddi bir kontekstdə bir müjdə deyil. Sadəcə, bizlərin zaman və məkan kontekstində düşünmə bildiyimizə görə, bundan o tərəfini təşəvvürümüzdə götürə bilmirik. Belə başa düşülür ki, axirətdə Allahın xüsusi mərhəmətinin içində, Onun yaxşı bəndələri üçün ayırdığı bir yerdə, məkanda belli fürsətlərdən bəhrələnmək imkanı var. Bu mükafat o qədər əzəmətli ki, Uca Allah tərəfindən xüsusi işarə ilə gəlib. Qarşısında xüsusi işarə gəlib. Təfsirşünaslar bildirirlər ki, bu işarə bir məsələnin böyüklüyünə, əzəmətinə işarədir.

Allah Təala bəyan edir ki, axirətdə o ali evi, məkanı, fürsəti o kəslər üçün qərar verib ki, bu dünyada, yer üzündə digərlərindən uca olmağa, artıq olmağa can atmasın və fəsada can atmasın. Başa düşülür ki, hansı formada olursa-olsun, insan hər hansı cəhətinə görə digərlərindən üstünlüyə can atarsa - özünü məhv etmiş olar. Axirətdə ən ali ev, əzəmətli saray o kəslər üçün qərar verilib ki, dünyada üstünlüyə can atmırlar.

Nədə üstünlüyə can atmaq olar?

Ümumilikdə üstünlüyə can atmaq, ucalmaq istəmək yaxşıdır, amma bir şərtlə ki, bu, digərlərindən yüksəlmək niyyəti ilə deyil, axirət üçün, aqibət hədəfi üçün olsun. Bu dünyada

insanlar bir-biri ilə rəqabətə girir, bir-birindən üstün, artıq olmaq istəsə, buna dinimiz müsbət baxmır. Təəssüflər olsun ki, bağça, məktəb, universitet, təlim-tərbiyə sistemləri, televiziya, radio, mühit insana bunun əksini öyrədir, kiçikdən-böyüyədək bunların diametral zidd anlayışlarını aşılayır. Uşaqlarla davranışlar bununla bağlıdır - mənim uşağım onun uşağından üstün olsun, mənim evim onun evindən üstün olsun, mənim telefonum onun telefonundan daha yeni marka olsun və s.

Müqayisəli, rəqabət məstəvisində üstünlüyə can atma insanı yalnız zəlalətə aparır. Bu da dünyanın və yaşın vəziyyətinə görə mərhələlərdən keçir. Birini mərhələ - oyun mərhələsi, ikinci mərhələ - əyləncə mərhələsi, növbəti mərhələ - zinətə, qılamlaşmaya can atma mərhələsi, sonrakı mərhələ - öyünməyə can atma mərhələsidir.

Cavanlıq yavaş-yavaş orta yaşa çatdıqda, bu, xüsusilə özünü göstərmiş olur. İnsanın bu yaşdan öyünmə mərhələsi başlayır. Daha sonra oyun, əyləncə, zinətə can atma, öyünmə bitir, artıq yığmaq, toplamaq, sərvəti artırmaq mərhələsi başlayır. Nəhayət etibarilə biz göstərilən ayədə bir mərhələlərin - öyünmə, üstünlüyə can atma mərhələsinin xəbərdarlığını görürük. İnsanlar artıq ən elementar seçimlərini belə, müqayisəvi şəkildə edir. Bağçaya, məktəbə uşaq qoyanda da belə, məktəbi elə seçir ki, onun uşağı daha üstün bir məktəbdə oxumuş olsun.

Bu amil demək olar ki, həyatımızı başdan-ayağa bürüyüb. Biz deyə bilirik ki, bəzən yaxşı əməllər də bu cür olur. Biz ola bilər ki, eyni üzümədən istehsal olunan hər halal, həm də haram məhsul ala. Bir üzümədən halal məhsullar da çıxı bilər, haram məhsullar da çıxı bilər. Zahirən eynilikləri də ola bilər, amma biri halaldır, biri isə haramdır. Yeni ona görə biz bu mövzuda vəsvəse etməməliyik. Bəzi şeylər var ki, insan Allahı bəndəlik üçün, Allahın razılığını əldə etmək üçün daha çox etməyə çalışır - bu, gözəldir. Amma, diqqətli olmalıyıq ki, biz bu mövzuda yanlış tərəfə getməyək.

Rəbbimiz bu dünya üçün üstünlüyə canatmanı birmənəli yasaq edir
Ayədən anlaşılan təfsiri

nöqtələrdən biri budur ki, axirət evi çox əzəmətli. Ona görə də məhz xüsusi işarə ilə bu mövzu vurğulanır. O qədər əzəməti, böyüklüyü var ki, Allah Təala onu xüsusi olaraq vurğulayır.

Başə düşülür ki, Allah Təala bizə Yer üzündə insanlara nisbətə hər hansı mənada üstünlüyə canatmanı qadağan edir. Fərqi yoxdur - eynəkədən tutmuş telefona qədər, telefon-dən tutmuş evə, maşına qədər, elmi rütbədən tutmuş vəzifəyə qədər və s. - hər bir maddi mövzuda üstünlüyə can atma pisləndir. Əgər insan nəyisə digərindən üstün olmaq niyyətilə edirsə - özünü bədbəxt duruma salar. İstər mal-əmtəə, sərvət, istər məqam, ad-san, şöhrət olsun - digərlərindən üstün-

Yenə də vurğulamaq lazımdır ki, burada söhbət insanın Allahı xatir müəyyən məsələlərdə daha çox əzm göstərməsindən, öz üzərində işləməsindən gəlir. İnsan Allahın razılığını əldə etmək üçün, Allahı xatir yaşamaq üçün nə qədər bacarır əzm və səy göstərməlidir. Bu, tamamilə ayrı bir paradigmadır. Mövzu insanın qeyri-iradəvi, şüursuz, qəflət məstəvisində üstünlüyə can atmasıdır.

Bu dünyada üstünlüyə can atan, axirətdə böyük mərtəbə itkisi verər

Həzrət Əli (ə) da bu xüsusdə bizlərə çox ciddi xəbərdarlıq edir. Həzrət Əmirəlmöminin (ə) buyurur: "Dünyada bir pillə yüksək məqama qalxmaq istəyən və qalxan elə bir bəndə

lük üçün olan hər bir şey insanı Allahdan uzaq salır. Ziyarətin özü belə, əgər digərlərindən üstün olmaq üçün edilirsə, onun insana heç bir faydası olmaz.

Deməli, Yer üzündə insanların hər hansı mövzuda bir-birindən üstünlüyə can atması, təkbəbüre meyil etməsi - qəbul edilməzdir. Dinimizin bizə çatdırdığı mənfi mənalı şöhrətə canatma məhz budur. İnsan digərlərindən üstün olmaq istəsə, barmaqla göstəriləcək istəsə - haram iş görüb. Bu, insanı böyük axirət nemətlərindən məhrum edir.

Digər tərəfdən, bu mövzu - fəsadın mənsəyidir. Bu iki mövzu ayədə bir-biri ilə yanaşı işlənilib. Belə başə düşülür ki, bir-birindən üstünlüyə canatma fəsada meyillənməyə səbəb olan amillərdən biridir.

Bu xəstəliyin müalicəsi və profilaktikası - təqvadır

Təqvalılar o kəslərdir ki, üstünlük mövzusuna can atmırlar. Deməli, təqvalı insanın xüsusi cəhətlərindən biri - digərlərindən hər hansı məsələlərdə üstünlüyə can atmamaqdır. Bu dünyada digərlərindən üstünlüyə canatma və fəsada canatma insanı axirətdə məhrum edir. Təqva insanı bu iki xəstəlikdən qoruyur. Ayənin sonunda bəyan edilir ki, bu mükafat təqvalı olanlar üçün nəzərdə tutulur. Demək ki, təqvalı olmaq insanı bu kimi çirkin xəstəliklərdən qoruyur.

Təqva - insanda bir ilahi xofdur ki, insanı özünü bədbəxt etməyə və axirətin nemətlərindən məhrum etməyə qoymur. Təqva insana öyrədir ki, bu dünyada təkbəbürlülük etməyin, üstünlük rəqabətinə girməyin zəlalətdən başqa bir nəticəsi yoxdur.

yoxdur ki, Allah Təala axirətdə onun həmin pillədən də yüksək bir pillə aşağı endirməmiş olsun".

İnsan özünü aldatmamalıdır. Özü daxilində vicdanı ilə bilir ki, nəyi Allahı xatir istəyib edir və nəyi isə yüksək olmaq, uca olmaq üçün edir. Adətən insan yüksəlişi dünya üçün istəyir. İnsan özünü aldada bilər, cürbəcür bəhanələrlə inandırma bilər. Amma insan bilməlidir ki, bu dünyada dünya yaşamaq üçün hər hansı bir yüksəlişi, üstünlüyü əldə etmək istəyirsə, aqibətdə buna görə itki verəcəkdir.

Əgər biz buna əmin olsaq ki, bizi aqibətdə əbədi həyat gözləyir - tamamilə fərqli davranarıq. Bütün müsibətlər, bəlalər iki halda yaranır: ya buna əminlik yoxdur, ya da insan bundan qəflət edir. Əgər insan əmin olsa ki, aqibət var, əbədi həyat var - onda motivasiyası tam fərqli olar. Əlbəttə, əgər insan əbədi həyatı barədə heç düşünmürsə - ümumiyyətlə faciəvi durumdadır. Amma əgər bundan qəflət edibsə - onda ayılmaq, düzəlmək üçün imkanları var. Adam qəflət etsə ki, axirət var, aqibət var, bu mübarək ayları Rəbbimiz ixtiyarımızda qoyub ki, aqibətimizi əldə edək, o zaman heç də yaxşı vəziyyətə gəlib çatmaq. Odur ki, bu mövzularda ciddi düşüncə-düşüncəliyə.

Allahım, bizlərə bu ayların imkanlarından istifadə edib, aqibətimiz üçün, axirətimiz üçün çalışmanı nəşib et!

Allahım, dünyada üstünlüyə can atma xəstəliyindən bizləri amanda saxla!

Allahım, bizləri xeyirli aqibət üçün səy göstərənlərdən qərar ver! Amin!

Ukraynada şoumen-parodiyacı Vladimir Zelenskinin hakimiyyətə gəlişi ilə yeni bir müzakirə obyektinə yarılandı. Daha doğrusu, bu ənənənin fərqli bir başlanğıca səbəb olacağı ilə bağlı müzakirələr başlandı. Əslində isə araşdırmalar göstərir ki, dünyada bir-birindən fərqli peşələri olan şəxslər sonradan prezident seçiliblər. Yeni siyasətlə yaxından-uzaqdan əlaqəsi olmayanlar illər sonra böyük dövlətlərin idarəçiliyində təmsil olunublar.

Fransanın eks-prezidenti Nikola Sarkozy qaçqın bir ailənin uşağı olub. Atasını Maçarıstandan, anasını isə Selenikdən gələrek Fransaya yerləşib. Kiçik yaşlarında anasını tərk edən atası ucbaından uşaqlığını rahat bir şəkildə keçirə bilməyib, yoxsulluq çəkib. Təhsili üçün atasından pul istədiyi zaman "mənim sizə bir borcum yoxdur" cavabını almaq onun üçün bir dönüş nöqtəsi olub. Bundan sonra dondurma və çiyələk sataraq cibxərcliyini çıxarmağa çalışıb. Daha sonra hüquq diplomunu alan Sarkozy 1977-ci ildə siyasətə atılıb.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rizedən köç edən bir ailənin uşağı olaraq dünyaya gəlib. Atasını Əhməd bəy Şirketi Hayriyədə liman kapitanı olaraq çalışıb. O da iş həyatına ibtidai sinif dövrlərində atılıb, su, simit satıb. Yenə eyni dövrdə futbol sahələrində su satması onu futbola tanışlığa gətirib. Uzun bir dönmə futbol oynayıb. 1978-ci ildə Bəyoğlu Gənclik Şöbələri başqanlığı ilə siyasətə gəlib.

Leninqradda fabrik işçisi olan bir ana və donanmada işçi bir atanın uşağı olaraq dünyaya gəldi. Hüquq fakültəsini bitirib, KQB-yə girməsindən öncə rəsmi sənədlərdə heç bir məlumata rast gəlinməyən Putinin anasının həyatda olduğu anlaşıldı. KQB agentlərinin danışıma yasağına baxmayaraq, məlumat verən anası Vera Putina kiçik yaşlarda uşağından ayrı qaldığını dedi. Oğlunun nənə və babasının xəstəliyinə görə kimsəsizlər evinə verildiyini bildirdi.

İspaniya qaçqını olan Angel Kastro Argizin aşbazı Ruzdan olan beş uşağından ikincisi olan Fidel Kastronun uşaqlığı yoxsul bir bölgə olan Mayaridə keçib. Oriente bölgəsinin mərkəzi San Dieqodakı katolik məktəblərində və Havanadakı Cizvit Liseyi İlahiyyat Məktəbində təhsil alan Kastro hüquq təhsilindən sonra siyasətinə ilk addımını atdı. Yoxsul bir uşaqlıq keçirməsi onu ölkəsində sosial bir düzen qurmağa məcbur etdi.

28 iyul 1954-cü ildə ailənin altı oğlan uşağından biri olaraq dünyaya gəldi. Yerli

yasətə ilk addımını da özü ilə paralel gətirdi.

Bank məmuru olan bir ata və ibtidai sinif müəlliməsi olan bir ananın uşağı olaraq dünyaya gələn Turqut Özal

tirib.

Siyahıda daha ilgincliklər də var:

Adam Barrou: Qambiya prezidenti: təhlükəsizlik xidməti əməkdaşı: siyasətə atılıb.

Dmitri Medvedyev: Rusiyanın eks prezidenti, təmizlikçi: Medvedyev heç bir zaman böyük işlərin insanı olmayıb. O, keçmişdə küçələri təmizləyirdi. Həm də gündə-

dini lider verdiyi bəzi açıqlamalarla bəzi xristianlar tərəfindən də tənqid edilir.

Edi Rama, Albaniya lideri, rəssam: bir zamanlar gözəl tablolar, rəsm əsərləri ya-

Biri qarson olub, o biri musiqiçi, digəri cangüdə - sonda hamısı prezident

Dünyanı idarə edən liderlərin ilk peşəsi nədir; ilginclik dosye - Zelenski bu siyahıda tək deyil

irqlə qara irqin qarışığı olan, "zambo" deyə adlandırılan bir irqə mənsub olan Uqo Çavesin ana və atası müəllim idi. Orta təbəqəli bir ailənin uşağı olaraq oxumaq xaricində bir seçimi olmadığı üçün hərbi məktəbə yazıldı. Hərbi şagird olaraq getdiyi Peruda isə siyasətlə tanış oldu. Siyasətdə sol blokda yer alan Çaves dövlət rəhbərliyi vəzifəsində dünya solunun ümidi halına gəldi.

19 avqust 1946-cı ildə Arkanzasın Hope şəhərində dünyaya gələn Bill Klinton 3 ay sonra atasını itirib. 4 yaşında ikən anası ögey atası Roger Klintonla evləndi. Lisey dönməsində ögey atasının soyadını alan eks-Amerika prezidenti bir neçə dəfə məktəbini professional bir musiqiçi olmaq üçün atmağı düşünürdü. Amma "Boys Nation" adlı qrupu qurmuşkən, Ağ Evdə Con F.Kennedi ilə tanış oldu. Bu tanışlıq si-

İstanbul Texniki Universitetində elektrik mühəndisliyi təhsili alıb. Dövlət Planlaşdırma Təşkilatındakı görevi ilə bürokratiyaya, Ədalət Partiyası ilə də siyasətə qoşulan Özal siyasi karyerasını prezident vəzifəsi ilə nöqtələyib. Uşaqlığında bir dövrdə isə pilot olmaq xəyalı qurub. Eşşəkdən düşərək qolunu qırınca isə bir qolu daha qısa qalan Özalın pilotluq həvəsi qısa müddətdə sona çatıb.

1950-ci ildə Kayseridə dünyaya gələn Abdulla Gök İstanbul Uniersitetində iqtisadiyyat üzrə təhsil alıb. O, 1991-ci ildə Kayseridən millət vəkili seçildi. Gəncliyində babasının limonat satdırmaq istədiyi Gül yüksək səslə qışqıraraq müştəri toplama bilmədiyi üçün limonatları sata bilməyib. Beləcə, ticarəti, yoxsa təhsil həyatını seçəcəyi bəlli olub. Gənclik illərində başlayan siyasi həyatı onu prezident postuna qədər gə-

madan öncə İngiltərədə bir marketdə təhlükəsizlik xidməti əməkdaşı olaraq çalışıb.

Johanna Sigurdardottir, eks İslandiya baş naziri - kabin xidmətçisi: bir hava yolu şirkətində kabin xidmətçisi olaraq işləyib.

Maykl Higgins, İrlandiya prezidenti, qarson: şair kimliyi ilə də tanınan Higgins kəsib bir ailədə doğulub. Həyatını təmin etmək üçün qarsonluq edən lider indiyə qədər yazırlığa da davam edir.

lik 120 rubla (1,5 dollar).

Papa Francis, katolik kilsəsinin lideri, Roma papası, gecə klubu işçisi: yanlış oxumursuz. Katoliklərin hazzırkı ruhani lideri bir zamanlar məmləkəti Argentinada gecə klublarında təhlükəsizlik işçisi olaraq çalışıb. Rəqs etməyi çox sevdiyi də bilinen

radan Rama Albaniyaya rəhbərlik edib.

Borut Pahor, Sloveniya prezidenti, model: tələbək illərində yaşamını təmin etmək üçün modellik ələmiş sloveniyalı lider keçmiş peşəsinə görə hər zaman gülüş hədəfinə tuş gəlib. Sloveniya müxalifəti onu Barbie Doll (Barbi oyuncaq) deyərək, aşağılayıb.

Andri Rajoelina, Eks Madagaskar prezidenti, DJ: siyasətə girməzdən öncə olduqca rəngli bir həyata sahib olan madaqaskarlı lider bir radio kanalında DJ idi.

Corc Veah, Liberiya prezidenti, futbolçu: özü də ələ-belə futbolçu deyil. Karyerasında "Paris Saint-Germain", AC Milan və "Manchester City" kimi böyük futbol komandaları olub.

Yunanistanın baş naziri olan Çipras, Atina Beynəlxalq Texniki Universitetin inşaat mühəndisliyi fakültəsində oxuyub.

Almanyanın kansleri Angela Merkel Leipzig Universitetində fizika üzrə təhsil alıb.

Donald Tramp "Forbes" in 2016-cı ildə dünyanın ən varlı 400 nəfəri siyahısında yer alan dünya miqyaslı bir iş adamıdır. 1968-ci ildə Pensilvaniya Universiteti Vharton Məktəbi iqtisadiyyat fakültəsindən məzun olub.

Emmanuel Makron: Fransa prezidenti Paris Ovest Nanterre La Defense Universitetində fəlsəfə fakültəsini bitirib.

Paolo Gentiloni: İtalya baş naziri Roma La Sapienza Universitetində Siyasət Elmi məzunudur.

□ **Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"**

Elan

Bakı şəhəri, Xətai rayonu Sabit Orucov küçəsi ev 3, mənzil 23-də yaşayan 1936-cı il təvəllüdü Əliyev Hüseyn Hacı oğlunun adına olan mənzilin çıxarışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 89 (7259) 26 aprel 2019

Oğrunun qarət tələbinə "çay içirəm" cavabı

Britaniyanın Kingston-apon-Xall şəhərində maraqlı qarət hadisəsi baş verib. Belə ki, satıcının piştaxtasına yaxınlaşan oğru ondan kassanı boşaltmağı tələb etsə də, sonuncu həmin anda çay içdiyi üçün ona gözləməsini tapşırıb. Lenta.ru saytı "The Telegraph"a istinadən xəbər verir ki, satıcı Karamjit Sanqa bildirib ki, oğru ondan bütün pullarını tələb edəndə o, olduqca sakit davranıb: "Mən ona öncə cavab verdim ki, çay içdiyim üçün gözləsin. Amma o, növbəti dəfə eyni şeyi tələb edəndə mən kassanın yanındakı bıçağı götürüb onun üzünün qabağında oynatdım. Bu, ona qorxub qaçması üçün kifayət etdi. Mən ona ziyan vermək istəməzdim. Sadəcə, birçə dəfə qorxutmaq bəs etdi ki, geri çəkilsin".

Polis tez bir zamanda şübhəli şəxsi yaxalayıb. Bu, şəhər sakini Stüart Qlison olub. Şəhər məhkəməsi onu oğurluğa cəhdə, qanunsuz silah daşımağa, saxta pullar saxlamağa görə ittiham edərək, 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib.

İlanla selfi çəkdirmək istədi, az qala öldü

Omsk şəhərinin iki sakini ilanla selfi çəkdirmək istədikləri zaman belə düşüblər. Belə ki, ilan onların hər ikisini sancıb və onları xəstəxanaya aparmağa məcbur olublar. Selfi eşqinə düşənlərin ikisi də balıqçı olublar. Həkimlərin müdaxiləsindən sonra balıqçıların durumu düzəlib. Zərərçəkənlər bildiriblər ki, əslində onlar ilanı balıqla qarışq saldıqları üçün(!) bu aqibətlə üzləşiblər. Lenta.ru saytı xatırladır ki, bu, heyvanlarla selfi çəkdirmək istədiyi zaman insanların xəstəxanaya düşdüyü ilk hal deyil. Belə ki, ötən ilin ya-

yında Krasnodar vilayətindəki çimərlikdə kobra ilə selfi çəkdirmək istəyən qadını kobranın vurmaları hadisəsi ciddi səs-küy yaratmışdı.

100 kiloluq ayı evsiz kişiye hücum etdi

Amerikanın Kaliforniya ştatının Syer Madre şəhərində evsiz kişi vəhşi ayının hücumuna məruz qalaraq ciddi xəsarət alıb. Bu barədə informasiya portalı KTLA məlumat yayıb. İnsident 23 aprelə, gecə saat 23.30 radələrində baş verib. Həmin saatlarda yerli polisə şübhəli bir kişinin qonşu ərazidəki bütün evlərin qapısını döyməsi barədə şikayət gəlib. Hadisə yerinə gələn polis qanı axan adamı aşkarlayıb. 84 yaşlı kişi iddia edib ki, 100 kiloluq ayı ona hücum edəndə yatılı vəziyyətdə imiş. Heyvan evsiz kişiye tərəf yaxınlaşmış və caynaqları ilə onun üzünə, əlinə hücum edib. Kişi qaçmağa çalışsa da, heyvan onu təqib edib. Nəticədə kişi gizlənməyə və ayının nə zaman gedəcəyini gözləməyə nail olub. Daha sonra o, yardım üçün şəhərə gedib. Həkimlər amerikalını müayinə edəndən sonra onun həyatına dair hər hansı təhlükə olmadığını deyiblər. Ovçuluq və Balıqçılıq üzrə Kaliforniya departamenti isə aqressiv ayının axtarışına başlayıb.

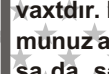

Pişik sahibinin qucağından qaçdı, 9 il sonra qayıtdı

Böyük Britaniyada Hloi lə-qəbli pişik 9 illik ayrılıqdan sonra sahibinə qovuşub. 2010-cu ildə veterinara aparılan zaman sahibinin qucağından qaçan pişiyi tapmaq asan məsələ olmayıb. Belə ki, sahibəsi ilk vaxtlar onu maşın vurduğunu düşünüb və axtarmaqdan vaz keçib. Amma bu illər ərzində Hloiye yaşlı bir qadın baxıb. Amma yeni sahibəsi yaşlandı, pişiyə baxa bilməyəcək duruma çatanda yaxınları pişiyi heyvan sığınacağına qoyublar. Pişiyin mikroçipində gerçək sahibəsinin ad-soyadı qeyd olduğu üçün onların qovuşması çətin məsələ olmayıb.

QOÇ - Uzaq yola çıxmaq üçün vaxtdır. Hətta maddi durumunuz aşağı səviyyədə olsa da, səfərdən imtina etməyin. Son vaxtlar sizə vəd verib reallaşdırma bilməyənlərə düşmən kimi baxmayın.

BUGA - Şəxsi büdcənizdə, eləcə də qarşılıqlı münasibətlər zəminində müsbət dönüş yaratmaq üçün kifayət qədər şanslarınız var. Atacağınız hər bir addımı dənə-dənə ölçüb-biçin.

ƏKİZLƏR - Vaxt tapıb bir qədər Axirət haqqında düşünün. Son yolumuz Oraya olduğu üçün savablarınızı artırmağa, hamı ilə mehriban davranmağa çalışın. Hakim Allahdır - məhz bunu anlamağa çalışın.

XƏRÇƏNG - Ulduzlar boş-boşuna oturduğunuz məsləhət görmür. Ən azı ona görə ki, bu təqvimin şanslarını görüb aktivliyinizi birə-beş artırmalısınız. Nahardan sonra müqəddəs yerlərə gedin.

ŞİR - Qərarlarınızda qəti və ədalətli olun, heç bir xoşagəlməzliyin şahidi olmayacaqsınız. Çalışın ki, bahalı əşyaların, o cümlədən daşınmaz əmlakın alqı-satqısında iştirak etməyəsiz.

QIZ - Ümumi götürüldükdə uğurlu təqvim hesab etmək olar. Əvvəla, əvvəlki beş bürcü müqayisədə büdcə artımı yalnız sizdə gözlənilir. Bundan başqa yeni təkliflər alacağınız da mümkündür.

TƏRƏZİ - Ümumən darıxdırıcı təqvim olsa da, hisslərinizi cilovlamağı bacarmalısınız. Çünki qarşıda sizi böyük işlər gözləyir. Nahardan sonrakı ərafəni bütünlüklə məhəbbətə həsr edin.

ƏQRƏB - Təxminən saat 15-ə qədər bütün mühüm işlərinizi təxirə salın. Əks təqdirdə, uğursuz cəhdlər silsiləsinə mübtəla olacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə maraqlı hadisə və insanlarla rastlaşacaqsınız.

OXATAN - Kifayət qədər düşərli vaxtdır. Göy qübbəsi gün ərzində nəzərdə tutduğunuz planların reallaşmasına təkan verəcək. Sadəcə, şəraitə uyğun addım atmalısınız. Bəxtinizə inanın.

OĞLAQ - İşlərinizin çoxluğu fiziki cəhətdən yorğunluğunuza səbəb ola bilər. Lakin nəticənin uğurluluğunu nəzərə alıb usanmayın. Etibar etmədiyiniz adamların məsləhətlərinə əhəmiyyət verməyin.

SUTÖKƏN - Yeni görüş və məsləhətləşmələrdə iştirakınız gözlənilir. Qarşınızı kəsən maneələr yavaş-yavaş səngiməyə başlayacaq. Təcrübəli adamlardan yararlanın. Bəxtinizdə pul da var.

BALILAR - Yeni əlaqələr üçün yaxşı vaxtdır. Sadəcə, qarşı tərəfə güzəştə getməyiniz vacibdir. Nahardan sonra fəaliyyət istiqamətində sevindirici olaylar da gözlənilir. Reallığı nəzərə alın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Vertolyotla inək toqquşdu, vertolyot yandı

Avstraliyanın Kvinslend ştatında vertolyot inəklə çarpışması nəticəsində dağılıb. Bu barədə lenta.ru "Brisbane Times"a istinadən xəbər yayıb. Vertolyotu olduqca aşağıdan sürən pilot bu zaman inəyin buynuzlarına ilişib. Bir neçə dəfə bu maneədən qurtulmaq üçün cəhd göstərsə də, buna nail olmayıb və nəticədə idarəetməni itirib. Daha sonra isə təyyarə qəfil eniş gerçəkləşdirib və yanmış. Hadisə yerinə gələn yangınsöndürənlər vertolyotu söndürməyə çalışsalar da, onlar gələnlə qədər yangının əsas izləri aradan qaldırılmışdı və vertolyot sıradan çıxmışdı. İkincəlik yüngül vertolyotlar Avstraliyada sürüləri qovmaq üçündür. Yerə yaxın məsafədən uçan vertolyotlar bir-birindən aralı düşən sürü üzvlərini toparlamaq məqsədi güdür. Hər il ölkədə onlarla "uçan çobanlar" məhv olur.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 3.190